

DOMINICA PASCHÆ.

Jesum queritis Nazarenum crucifixum: surrexit, non est hic. Marci xvj. 6.

Psal. 67. 21. **D**eus noster Deus salvos facienti, & Domini Domini exitus mortis, (ait Rex Propheta.) Christus igitur sub imperio mortis manere non poterat, sed resurgere debebat secundum Scripturas, ut idem Propheta Spiritu Dei afflatus prædixit, *Psal. 3. 6. Ego dormivi, & soporatus sum, & exurrexi, quia Dominus suscepit me. Psal. 15. 9. Propter hoc latatum est cor meum, & exultavit lingua mea: insuper & caro mea requiescet in spe. Quoniam non dereliques animam meam in inferno, nec dabis Sanctum tuum videre corruptionem. Notas mihi fecisti vias vite, adimplebis me lætitia cum vultu tuo; delectationes in dextera tua usque in finem. Ideo in monumento alieno, eoque novo sepultus est Jesus, quia brevi resurrecturus erat. Etenim tumulus his paratur, qui sub lege sunt mortis, Vltor mortis tumulum suum non habet. Qua enim communitio tumulo & Deo? Unus ille inter mortuos liber, quorum sepulchra domus illorum in æternum, in tumulo fuit ad modum transeuntis: Singulariter sum ego donec transeam, utpote mortem ipsam in sede sua expugnaturus, secundum illud Osæ Prophætæ oraculum: *Ero mors tua, ô mors: morsus tuus ero, inferne. Hic fidei nostræ fundamentalis Articulus hodiernâ die vobis explicandus: Tertia die resurrexit à mortuis. Resurrexit propria virtute. Resurrexit primus omnium. Resurrexit tertia die, prout ipse prædixerat. Resurrexit circa diluculum, illucescente jam die. (Lib. 1. Quest. 2. Art. 6. §. 2.)**

*S. Ambrosius
Lib. 10. in
Lucan.*

*Psal. 47. 12.
Psal. 140. 70.
Osæ. 13. 14.*

Hoc in Mysterio tria consideranda sunt. 1. Resurrectionis Christi necessitas. 2. Resurrectionis Christi gloria. 3. Resurrectionis Christi fructus & utilitates eximie.

1. Christum resurgere oportuit, ad divinæ justitiæ commendationem . . . 2. Christum resurgere necesse erat, ad fidei nostræ confirmationem . . . 3. Christum resurgere necesse erat ad sustentationem sp̄ci nostræ . . . 4. Christi resurrectio necessaria erat ad institutionem nostram . . . 5. Necessaria erat ad salutis nostræ consummationem. (*Ibid. §. 3.*)

II. Resurrexit idem Christi corpus verum . . . Resurrexit Christi corpus integrum . . . Resurrexit gloriosum . . . Christus post Resurrectionem vix agnosci ex carne potest. Quo sensu Christus post Resurrectionem totus Deus? . . . Resurrectio, nova Christi Jesu natiuitas, æternæ generationi maximè affinis. (*Ibid. §. 4.*)

III. Resurrectionis Christi fructus & utilitates eximie. Primus resurrectionis Christi fructus, resurrectio corporum . . . Resurrectionis Christi fructus alter, animarum nostrarum resurrectio. (*Ibid. §. quinto.*) Deus qui suscitavit Jesum à mortuis, vivificabit & mortalia corpora nostra, propter inhabitat autem Spiritum ejus in nobis. Corpus nostrum etiam idem, integrum, gloriosumque resurget, post tres dies mysticos. *Vivificabit nos post duos dies, in die tertia suscitabit nos, & vivemus in conspectu ejus.* Prima dies est passionis, quâ hîc in mundo tribulationes varias sustinere nos oportet, gloriamque bonis operibus & patientiâ promereri, sicut Christus meruit gloriam sui corporis, nominisque sui exaltationem patientiâ & moriendo. Dies secunda, est dies mortis, quâ in sepulchro quiescendum est usque ad finem sæculi. Tertia dies est resurrectionis generalis, quâ summo mane à somno mortis excitabimur. Pharaonis pinctura in carcere de-

Rom. 8. 11.

Osæ 6. 3.

Genes. 40. 12.

tentus, vidit per somnium tres propagines vitis crescere paulatim in gemmas, & post flores uvas maturescere, sequè vvas exprimere in calicem, & tradere poculum Regi. Quod vitum faustum omen fuit libertatis ipsius pincernæ, interprete Joseph. *Tres propagines*, inquit, *tres adhuc dies sunt; post quos recordabitur Pharaon ministerii tui, & restituet te in gradum pristinum.* Quandiu in corpore mortis hujus peregrinamur à Domino, velut in carcere sumus. Educ de custodia animam meam ad constituendum nomini tuo.

Psal. 141. 2.

Psal. 22. 5.

Psal. 35. 9.

Matth. 26. 29.

Et post eductionem animæ, corpus in sepulcro velut carcere tabescit: verùm tertia die recordabitur Christus Rex gloriæ ministerii nostri, si tamen fideles servi fuerimus, & restituet nos in gradum pristinum; in Aulam suam nos admittet redivos & gloriosos, non ut ipsi calicem porrigamus; sed ut ipse participes nos faciat præclari calicis, inebrians ab ubertate domus Dei; & torrente voluptatis nos potet; & ad mensam suam sedentibus det ut vinum novum cum illo bibamus in Regno Patris sui.

Verùm ad vitam & gloriam æternam non resurgit, sed ad mortem secundam, & in opprobrium sempiternum, illi qui ante finem vitæ hujus non resurrexerint à peccato, quod est mors animæ. Hæc resurrectio effectus est Resurrectionis Christi, qui *Traditus est propter peccata nostra, & resurrexit propter justificationem nostram.* Spiritalis porro resurrectio fex signis fit manifesta. (*Lib. 1. Quest. 2. Art. 6. §. 6.*)

Rom. 4.

DOMINICA IN ALBIS.

Post dies octo, iterum erant Discipuli ejus intus, & Thomas cum eis. Venit Jesus januis clausis, & stetit in medio, & dixit: Pax vobis. Deinde dicit Thomæ: Infer digitum tuum huc, & vide manus meas, & affer manum tuam, & mitte in latus meum, & noli esse incredulus, sed fidelis. Joan. xx. 26. 27.

Christus Jesus *Princeps pacis*, qui nasci voluit toto orbe in pace composito; quo nascente Angeli ceciderunt, *In terra pax hominibus bona voluntatis*, qui Discipulis suis pacem moriturus velut supremis testamenti tabulis munus hereditarium reliquit: *Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis*: post Resurrectionem suam in medio illorum se sistens, pacem illis ter adprecat & largitur: *Pax vobis.* Ipsi simul confert Spiritum Sanctum & potestatem remittendi peccata: *Accipite Spiritum Sanctum, quorum remiseritis peccata, remittentur eis*: Quia vera pax in statu peccati haberi non potest. Illis denique vulnera sua ostendit, ac Thomæ palpanda præbet: *Vide manus meas, & affer manum tuam, & mitte in latus meum.* Quia vera pax, quam mundus dare non potest, fructus est passionis & vulnerum Christi, qui sanguinis sui pretio nobis illam comparavit.

I. Pax fructus Spiritus Sancti... Peccatores vera pace frui non possunt... Veræ pacis amator, inimicorum ejus amator est... Pacem habet, qui pacem amat... Pax cum Deo, cum nobismetipsis, cum proximis. (*Lib. 2. Tract. de Sacramento Confirmationis, Cap. 3.*)

Art. 3. n. 3.) Pax individua iustitiæ comes. Psal. 71. Orietur in diebus ejus iustitia & abundantia pacis. Psal. 84. Iustitia & pax osculate sunt. Iai. 33. Erit opus iustitiæ pax. Igitur Fac iustitiam, & habebis pacem. Si enim non amaveris iustitiam, pacem non habebis. Duæ amicæ sunt, tu fortè unam vis, & alteram non facis. Nemo est enim qui non vult pacem; sed non omnes volunt operari iustitiam. Interroga omnes homines, Vis pacem? Uno ore tibi respondet totum genus humanum, Opto, cupio, volo, amo. Ama & iustitiam, quia duæ amicæ sunt iustitia & pax, ipsæ se osculantur. Si amicam pacis non amaveris, non te amabit ipsa pax, nec veniet ad te? Quid enim magnum est desiderare pacem? Quivis malus desiderat pacem. Bona enim res est pax. Sed fac iustitiam, quia iustitia & pax se osculantur, non litigant. Tu quare litigas cum iustitia? Ecce iustitia dicit tibi, Ne fureris, & non audis. Ne adulteres, non vis audire. Non facias alteri, quod tu pati non vis; non dicas alteri, quod & tibi dici non vis. Inimicus es amicæ meæ: dicit tibi pax, quid me queris? Amica sum iustitiæ, quemcumque invenero inimicum amicæ meæ, non ad illum accedo. Vis ergo venire ad pacem? Fac iustitiam. . . Declina à malo, & fac bonum, (hoc est amare iustitiam;) & cum jam declinaveris à malo, & feceris bonum, Inquire pacem, & persequere eam. Jam enim non diu illam quaeres, quia & ipsa occurrit tibi, ut osculetur iustitiam. Sine caritate nulla pax est. . . Caritas autem diffusa est in cordibus nostris per Spiritum Sanctum qui datus est nobis. Ideo pacem cum Spiritu sancto Discipulis suis Christus impertitur: Pax vobis. . . Accipite Spiritum Sanctum.

Peccatorum falsa pax. . . Malæ conscientia pena. (Lib. 3. Traët. de Peccatis, Cap. 3. n. 6.) Vita beata non est absque pace. Vitam porro beatam efficiunt tranquillitas conscientia, & securitas innocentia. Id à

S. August. 20
Enarrat.
in Psal. 14.

Psal. 13.
15.

S. August. 20
in Psal. 127.

Rom. 5.

S. Ambros.
Lib. 1. de Of.
ficio Minist.
Cap. 1.

Spiritu Sancto per os Salomonis loquente dicimus: *Secura mens quasi iugo convivium.* Hanc pacem Philippensis optat Apollolus: *Pax Dei, quæ exsuperat omnem sensum, custodiatur corda vestra & intelligentias vestras in Christo Jesu.* Pax Dei, non pax sæculi; pax corda custodiens, non corrumpens; pax Christi, quæ omnes animi motus & cupiditates, non modo rationi, sed legi Dei & gratiæ subjicit, de qua idem Apollolus: *Pax Christi exultat in cordibus vestris.* De qua S. Ambrosius: *Jacob, inquit, petiturus à fratre concordiam, dormivit in cultris. Perfecta virtus habet quietis tranquillitatem & stabilitatem; ideo Dominus donum ejus perfectioribus reservavit, dicens: Pacem meam relinquo vobis, pacem meam do vobis. Perfectorum est enim non facile mundanis moveri, non turbari metu, non exagitari suspitione, non terrore concuti, non dolore vexari: sed quasi in litore tutissimo adversum insurgentes fluctus secularium procellarum mentem immobilem fida statione placidare. Hoc firmamentum Christianis mentibus Christus innoxie, pacem internam inveniens animis probatorum; ut non turbetur cor nostrum, neque exagitetur animus. . . Fructus itaque pacis est non perturbari in pectore. Pacem meam do vobis. Non turbetur cor vestrum, neque formidet. Denique vita iusti quiesca est, injustus autem iniquitadinis & perturbationis plenus est. Itaque amplius suis suspitionibus affligitur impius, quam alienis plerique verberibus: majoresque vibices vulnorum in ejus animo sunt, quam in eorum corpore qui ab aliis verberantur. Grande est aliquem intra se tranquillum esse & sibi convenire. Foris pax aut Imperatoris sollicità providentiâ, aut manu militum queritur, aut bellorum prospero cedit eventu, aut internectione aliqua barbarorum, si in se hostili motu sua arma convertant. In ea pace nulla nostra virtus, sed eventus est. Certè gloria pacis illius ad Imperatorem refertur: istius pacis fructus in nobis est.*

Prov. 21. 21.

Philipp. 4.

Coloss. 3.
S. Ambros.
Lib. 1. de
de Jacob. Cap. 6.

cc. Joan. 14.
cc. 27.

Joan. 14. 17.

que est in mentibus singulorum, qua tenetur affectibus. Istius pacis major est fructus, quo spiritalis nequitia tentamenta, quam quo arma hostilia repelluntur. Ista pax sublimior, qua corporalium passionum excludit illecebras, perturbationesque mirigat, quam ea qua barbaricos sedat incurfus. Plus enim clauso intra te hosti resistere, quam remoto.

Discipulis suis pacem adprecatu est Christus, cum intus essent. Pacem non habemus, nisi intus in animâ nostra stet Christus, illicque nos colligamus, non extra divagemur. Columba pacis præco ramum virentis olivæ ad Noë defert in Arcem. Si pacem habere vis, intra & tu in Arcam, hoc est, *In te ipsum intra, in tuam mentem, in tua anima principale: ibi salus est, ibi gubernaculum, foris diluivium, foris periculum.*

Peccator pacem habere non potest, nisi pœnitentiam egerit, ac remissionem peccatorum obrinuerit. Merito esse dicitur *Sicut dormiens in medio mari, & quasi sopitus gubernator amisso clavo.* Nam sicut dormiens inter procellas propior est periculo quam vigilans, ita qui plagas conscientia non sentit, magis periclitatur, quam qui illis cruciatur. Peccatoris ita lopiti, nec ullos conscientia stimulus sentientis, figura erat Jonas. *Facta est tempestas magna in mari, & navis periclitabatur conteri... Et Jonas dormiebat sopore gravi.* Peccator fugit à facie Dei sicut Jonas, sed fugit in Tharsis, id est, totum se mundanis gaudiis ac delectationibus immergit. Tharsis enim, S. Hieronymo interprete, idem est ac *Contemplatio gaudii.* Dormit sopore gravi, peccatorum fumo crassique vaporibus, sensum spiritualium hominis interioris intercludentibus officia. De illius salute actum est, nisi gubernator navis, id est, divina gratia accedat, & secure adeo ac periculose quiescentem à somno excitet. *Et accessit ad eum gubernator, & dixit ei: Quid tu sopore deprimeris? Surge, invooca Deum tuum.* Necessè est ut gratia consentiat libertas

S. Ambros.
Lib. de Noë
& Arca,
Cap. 11.

Prov. 27. 34.

Joan. 1.

ad sortem super peccata mittendam, ut cognoscatur propter quæ potissimum orta sit tempestas divina ultionis peccatori imminetis. *Et dixit vir ad collegam suum: Venite, & mittamus sortes, & sciamus quare hoc malum sit nobis. Et miserunt sortes, & cecidit sors super Jonam, & dixerunt ad eum: Quod est opus tuum? Denique peccatum in mare projiciendum, & aquis amaris pœnitentiæ submergendum est, ut sedetur tempestas. Et tulerunt Jonam, & miserunt in mare, & stetit mare à fervore suo.*

In adversis rebus tranquillè esse non possumus, nisi mundam & puram conscientiam habeamus. Jacob post cladem Sichemitis à filiis suis illatam, dixit illis: *Turbastis me, & odiosum fecistis me Chanaanis & Pherezais habitatoribus terre hujus. Nos pauci sumus: illi congregati percutient me, & delebor ego & domus mea.* Sed contra hos terrores una illi videtur sacra anchora, suorum conscientia. Quamobrem hanc emundari jubet ac purgari, ut ad illam confugiant. *Abjicite Deos alienos qui in medio vestri sunt, & mundamini ac naurate vestimenta vestra. Surgite & ascendamus in Bethel, ut faciamus ibi altare Deo, qui exaudivit me in die tribulationis meae. Quid subinde? Jacob timere definit, timeri incipit. Cumque profecti essent, terror Dei invasit omnes per circuitum civitates, & non sunt ausi persequi recedentes. Unde tam subita mutatio? Ex conscientiarum expiatione. Sic ascenditur in Bethel, id est, in domum Dei.*

II. Pacem vulneribus suis & sanguinibus sui pretio nobis Christus Jesus comparavit, *Delens quod adversus nos erat chirographum decreti, quod erat contrarium nobis, & ipsum tulit de medio, assignens illud Cruci: & exspolians principatus & potestates, traduxit confidenter, palam triumphans illos in semetipso.* Passionem pertulit, vulnera suscepit, mortem subiit, ut nos Deo reconciliaret, *Pacificans per sanguinem crucis si-*

Genes. 34. 30.

Genes. 35. 2.
& 5.

Rupertus
Lib. 1. in Ge-
nes. Cap. 12.

Coloss. 2. 14. 15.

Coloss. 1. 20.

ve que in terris, sive que in calis sunt. Et vos cum essetis aliquando alienati, & inimici sensu in operibus malis: nunc autem reconciliavit in corpore carnis ejus per mortem, exhibere vos sanctos & immaculatos & irreprehensibiles coram ipso. Vulnerum cicatrices in corpore rediivo & gloriofo servavit Christus Jcius, ut eas Patri ostendens, pro nobis interpellaret. Vulnera suscepta pro nobis calo inferre maluit, abolere noluit, ut Deo Patri nostra prelia libertatis ostenderet. Quot vulnera, tot ora, misericordiam & pacem pro nobis postulantia. Accessistis ad testamenti novi mediatorera Jesum, & sanguinis asperisionem melius loquentem quam Abel. Sanguis enim Abel vindictam adversus fratrem: sanguis Christi misericordiam pro iis qui ipsum effuderunt, postular. Vulnera denique Christus ostendit Thomæ Apostolo, non solum pro ipso, ut dubitationis ejus & incredulitatis vulnus lanet, sed pro omnibus Christianis, ut adorandorum vulnerum intuitu pacem, quantum fieri potest, cum omnibus hominibus habeamus. Ex latere, ex corde Jesu Christi caritatem hauriamus, ut proximos nostros, etiam inimicos diligamus. Quantum in nobis est, cum omnibus hominibus pacem habentes. Non sit pax simulata, sed vera, pax sine inimicitis. Ignoramus absque caritate pacem, sine pace communionem. Si offers munus tuum ad altare, & recordatus fueris quia frater tuus habet aliquid adversum te: dimitte ibi munus tuum, & vade prius reconciliari fratri tuo, & tunc veniens offeres manus tuum. . . Si Munera nostra absque pace offerre non possumus; quanto magis & Christi corpus accipere? Cum his ipsis qui oderunt pacem, simus pacifici. Cupiditates relecemus, quæ discordiarum & litium sunt fomites. Alter alterius onera sustinentes in caritate Dei & patientia Christi, suspiremus ad cælestem Jerusalem, de qua dictum est à Propheta: Qui posuit fines tuos pacem. Modo desideramus pacem, quam hic habemus in spe. Adhuc e-

S. Ambrosij.
Lib. 6. in
Lucam.

Hebr. 12. 14.

Rom. 12.

Matth. 5.

S. Hieron.
Epist. 62.

Psal. 147.

nim in nobis ipsis qualis pax? Caro concupiscit adversus spiritum, & spiritus adversus carnem. Ubi plena pax in uno homine? Quando erit plena in uno homine, tunc erit plena in omnibus civibus Jerusalem. Quando erit plena pax? Quando corruptibile hoc induerit incorruptionem, & mortale hoc induerit immortalitatem: tunc plena pax, tunc firma pax; nihil litigat adversus animam in homine, non ipsa adversum se, ex quadam parte saucia; non carnis fragilitas, non indigentia corporis, non fames, non sitis, non frigus, non aestus, non lassitudo, non ulla inopia, non provocatio rixæ, non certe ipsa sollicita cautela & vitandi inimici & diligendi. Hac omnia, Fratres mei, litigant adversum nos, nondum est plena & perfecta pax. Ubi perfecta pax, ubi perfecta jucunditas, ubi laus sine defectu, amor sine scandalo, fructus sine timore, vita sine morte.

S. August.
in hunc Psal.
Galat. 5. 17.

1. Cor. 15. 57.

S. August.
in Psal. 39.

DOMINICA II. POST PASCHA.

Ego sum Pastor bonus. Cognosco oves meas, & cognoscunt me meæ. . . & animam meam pono pro ovibus meis. Joan. x.

Pastorem illum se esse declarat Christus, de quo vaticinati sunt Propheta, venturum aliquando Pastorem, qui proprias suas oves, non alienas sit pasturus. Isaia 40. 10. 11. Ecce Dominus Deus in fortitudine veniet, & brachium ejus dominabitur: Ecce merces ejus cum eo, & opus illius coram illo. Sicut Pastor gregem suum pascet: In brachio suo congregabit agnos, & in sinu suo levabit, fatas ipse portabit. Ezech. 34. 11. & seqq. Hæc dicit Dominus Deus: Ecce ego ipse requiram oves meas, & visitabo eas: Sicut visitat Pastor gregem suum, in die quando fuerit in medio ovium suarum dissipatarum, sic visitabo oves

meas, & liberabo eas de omnibus locis, in quibus dispersa fuerint in die nubis & caliginis; & educam eas de populis, & congregabo eas de terris, & inducam eas in terram suam, & pascam eas in montibus Israel, in rivis, & in cunctis sedibus terra. In pascuis uberrimis pascam eas, & in montibus excelsts Israel erunt pascua earum. . . . Ego pascam oves meas, & ego eas accubare faciam, dicit Dominus Deus. . . . Salvabo gregem meum, & non erit ultra in rapinam. . . . Et suscitabo eis Pastorem unum, qui pascet eas, seruum meum David; id est, Christum filium David. Jamdiu enim David obierat, cum huc Ezechiel vaticinatus est. Christus igitur bonus ille Pastor, in quo omnes Pastoris optimi dotes & characteres concurrunt. Nos oves ejus sumus: dare igitur debemus operam ut nulla nobis ovium proprietates desit.

I. Bonus pastor animam suam dat, id est, vitam exponit pro ovibus suis. Christus pro nobis mortuus est, non necessitate, sed liberrima voluntate, ut suum gregem oves suas amorem opere ipso comprobaret. Ego pono animam meam, ut iterum sumam eam. Nemo tollit eam à me: sed ego pono eam à me ipso, & potestatem habeo ponendi eam: & potestatem habeo iterum sumendi eam. Quod ab Isaià prædictum: Oblatus est (inquit) quia ipse voluit. Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret. Sic oves suas Christus dilexit, ut se ipsum pro illarum salute morti traderet. Sic vicissim illum diligamus, ut pro illo mori parati simus. Ambulate in dilectione, sicut & Christus dilexit nos, & tradidit semetipsum pro nobis oblationem & hostiam Deo in odorem suavitatis. David cum populum suum peste, quam præ aliis Dei flagellis elegerat, plecti cerneret, ad Dominum clamavit: *Vertatur, obsecro, manus tua contra me & contra domum patris mei.* Pro populo suo mori paratus erat. Quid mirum? Ipse enim peccaverat, non populus: *Ego sum qui peccavi: isti*

1. Cor. 12.
7. Tim. 22.

1. Petri 2. 2.

1. Reg. 14. 17.

qui oves sunt, quid fecerunt? Contrarium in Christo accidit: oves peccaverant, Pastor bonus pro illis vitam suam dedit, & quidem ut vitam haberent meliorem. Ego veni ut vitam habeant, & abundantius habeant. . . . Ego vitam aeternam do eis. Neque intuitu alicujus commodi atque utilitatis, quam ex ovibus percepturus esset, sed gratis pro ovibus suis vitam dedit. Queramus & nos non quæ nostra, sed quæ Jesu Christi. Illum gratis amemus, qui sustinuit in assumpta carne incommoda nostra, passionem, mortem; & hoc totum non propter se, sed propter nos, ut redderet nos incolumes de infirmis, coheredes de extraneis, liberos de servis.

Bonus Pastor oves sollicitè custodit, earumque saluti invigilat. Mercenarius fugit, quia mercenarius est, & non pertinet ad eum de ovibus. Christus verò suas oves non deserit. Proprias oves vocat nominationem, & educit eas. Cum illis est omnibus diebus usque ad consummationem sæculi. Illas novit, illas pascit, illas tuetur ac defendit. Quis Pastor oves proprio pascit sanguine? Et quid dico, Pastor? Mater ut plurimum filios alii nutricibus alendis tradunt: Christus proprio nos sanguine pascit in sanctissimo Eucharistia Sacramento. Dominus regit me, & nihil mihi deerit, in loco pascua ibi me collocavit. Super aquam refectiois educavit me. Deduxit me super fontem justitiae. Nam etsi ambulavero in medio umbrae mortis, non timebo mala, quoniam tu mecum es. Virga tua & baculus tuus ipsa me consolata sunt. Parasiti in conspectu meo mensam adversus eos qui tribulant me. . . . Et misericordia tua subsequetur me omnibus diebus vite mee. Omnibus Sacramentis suis adest bonus ille Pastor & Episcopus animarum nostrarum. Hic est qui baptizat, hic qui absolvit, hic qui corpus ipse suum consecrat & porrigit invisibiliter, cum Sacerdos sacra hæc ministeria visibiliter peragit. Aeternus enim ille Sacerdos est secundum

S. Bernard.
Sermon de
Cana Dom.

Psal. 22.

1. Petri 2. 21.

ordinem Melchisedech, cui nemo succedit, cum semper vivat, suoque semper Sacerdotio per Ministros suos fungatur in terris, & per se ipsum in caelis ad Patris dexteram. Et alii quidem plures facti sunt Sacerdotes, idcirco quod morte prohiberentur permanere: hic autem eo quod maneat in aeternum, sempiternum habet Sacerdotium. Unde & salvare in perpetuum potest accedentes per semetipsum ad Deum: semper vivens ad interpellandum pro nobis. Unus ille bonus Pastor, cuius omnes pastores boni membra sunt. Unum caput, unum corpus, unus Christus. Ergo & Pastor pastorum, & pastores pastoris, & oves cum pastoribus sub pastore. Quid sunt haec, nisi quod ait Apostolus? Sicut enim corpus unum est, & multa membra habet, omnia autem membra corporis, cum sint multa, unum est corpus, sic & Christus. Ergo merito Christus habens in se omnes Pastores bonos, unum commendat, dicens: Ego sum Pastor bonus. Ego sum, Unus sum, omnes mecum in unitate unum sum. Qui extra me pascit, contra me pascit. Qui mecum non colligit, stergit.

Bonus Pastor oves errantes quaerit, & ad ovile adducit. Ita Christus: Alias (inquit) oves habeo, quae non sunt de hoc ovili, & illas oportet me adducere, & vocem meam audient, & fiet unum ovile, & unus Pastor.

Loquebatur primo ovili de genere carnis Israël. Erant autem alii de genere fidei ipsius Israël, & extra erant adhuc, in Gentibus erant, praedestinati, nondum congregati. Hos noverat qui praedestinaverat: noverat qui redimere sanguine suo fuso venerat. Videbat eos nondum videntes eum: noverat eos, nondum credentes in eum. De his scribit Apostolus: Nolo vos ignorare, fratres, mysterium hoc, quia cecitas ex parte contigit in Israël, donec plenitudo gentium intraret.

Oves errantes, peccatores ex omni gente quaerit Pastor bonus, & quamlibet ovem errantem cum inven-

rit, impanit in humeros suos gaudens, & ad gregem reducit. Erravit sicut ovis quae perit: quaere servum tuum Domine.

II. Ovium suarum proprietates & dotes, bonus ipse Pastor nobis exponit. Cognosco meas, & cognoscunt me meae: non sterili cognitione: multi enim dicunt, Domine, Domine: qui à dextris boni Pastoris inter oves non erunt, & quibus dicit: Non novi vos, discendit à me maledicti: sed cognitione amore inspirante, sicut Patr.: aeterni cogniti Verbum patris, non qualecumque, sed spirans amorem. Sicut novit me Pater, & ego agnosco Patrem. Quia pastorem cognoscunt oves, vocem ejus audiunt, & illum sequuntur. Sic (ait Christus) Oves mea vocem meam audiunt, & ego cognosco eas, & sequuntur me. Oves Christi vocem ejus audiunt in Scripturis sacris loquentis, per os SS. Evangelistarum & Prophetarum; in Ecclesia per os Pastorum quos constituit in consummationem sanctorum,

in opus ministerii, in edificationem corporis Christi: Vocem denique ejus audiunt ad eorum fides per inspirationes gratiae suae loquentis: & respondent, Loquere Domine, quia audit servus tuus.

Audiam quid loquatur in me Dominus Deus. Non solum vocem Christi oves ejus audiunt, sed ipsum sequuntur quocumque ierit, id est, imitantur ejus mansuetudinem, patientiam, beneficentiam. Mansuetudo proprietatis ovium, virtus Christianorum. Christianus nullus est hostis (ait Tertullianus) Patientia mansuetudinis in ovibus comes. De Christo praedictum est & in ipso impletum: Sicut ovis ad occisionem ducetur, & quasi agnus coram tondente se obmutescet. De Christianis Apostolus scribit: Quia propter te mortificamur tota die, estimari sumus sicut oves occisionis. Sed in his omnibus superamus propter eum qui dilexit nos. Rerum terrenarum jacturam velut lanae superfluae tonsionem patiuntur. Superflua rerum temporalium sine sensu praeciduntur illis qui haerent cor-

psal. 118.
vers. ult.

Ephes. 4. 12.

1. Reg. 1. 6.
Psal. 14. 9.

Isai. 53.

Rom. 8. 36.

S. August.
Errandi, in
Psal. 11.

Hibr. 7. 24. 25.

S. August.
Serm. 116.
alt. 27. de
Verbi Dom.
in Cor. 12. 12.

S. August. 27
lib. 4.

Rom. 11. 26.

Luc. 25.

364 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.
*de in Domino. Persecutor acuat novaculam quantum
 potest; Ablatus est superflua temporalia, numquid
 necessaria sempiterna? . . . Sicut novacula acuta fecit
 dolium. Oves beneficae sunt, & admodum utiles hu-
 mano generi. Christianus, quantum potest, proximis
 utilis, nemini incommodus & infestus esse debet, es-
 cam elurientibus, nudis vestimentum praebere, omnes
 juvare. Nihil frigidius Christiano alios non servante.
 Nec arbores infructuosas in hortu suo, nec oves steri-
 les neminique utiles in ovili suo vult Christus. Tales
 sunt qui solum considerant & quaerunt quae sua sunt.
 Tales sunt qui non aluerunt Christum. Vide enim ho-
 rum nulli impropere sua peccata, non quod scortatis
 sint, non quod pejerarint, sed quod alteri non fuerint
 utiles. Talis erat qui talentum defoderat, irreprehen-
 sibilem quidem exhibens vitam. Qui autem alii non est
 utilis, dic mihi, quomodo erit Christianus?*

Item id.
 Chryso. Hom.
 20. in Acta.

IN EADEM DOMINICA.

*Ego sum Pastor bonus . . . Oves meae vocem meam
 audiant & sequuntur me. Joan. x.*

I. **P**astorum erga oves officia. Triplex pascendi
 modus. 1. Pastores pascere debent oves *Exem-
 plo conversationis. 2. Verbo praedicationis. 3. Fructu ora-
 tionis.* (Lib. 4. Cap. 6. Art. 2. §. 2. cui titulus est, *Pas-
 torum erga oves officia.*) Attendite vobis quicumque o-
 pus ministerii hujus sortiti estis; attendite, inquam,
 vobis, & pretioso deposito quod vobis creditum est.
*Civitas est, vigilate ad custodiam, concordiamque,
 sponsa est, studete ornatui. Oves sunt, intendite pas-
 tui. . . Ad solam civitatis custodiam, ut quantum sa-
 tis est procuretur, opus est viro forti, spirituali, fideli &
 forti ad propulsandas injurias, spirituali ad deprehen-*

S. Bernard.
 Serm. 76. in
 Cantica.

DOMINICA II. POST PASCHA. 365
*dendas insidias, fideli qui non quae sua sunt quarat.
 Porro autem ad mores honestandos vel corrigendos,
 (quod utique ad decorem pertinet Sponsa) quis non
 liquido agnoscat per necessarium fore cum multa quidem
 diligentia disciplina censuram? Eapropter omnis cui
 hoc opus incumbit, oportet fervet zelo illo quo accen-
 sus praecipuus ille emulatur Sponsa Domini aiebat:
 Amulor vos Dei emulatione: despondi enim vos uni
 viro virginem castam exhibere Christo. Jam quomodo
 in pascha divinatorum Eloquiorum educet greges domi-
 nicos Pastor idiota? Sed & si doctus quidem fuerit,
 non sit autem bonus, verendum ne non tam nutriet do-
 lina uberi, quam sterili vita nocent.*

II. Ovium erga Pastores officia. Plebs Christiana
 Pastores suos revereri debet ac diligere. 2. Pastoribus
 suis, quae ad vitae usus necessarios requiruntur, abunde,
 libenter, & ex animo subministrare. 3. Obedientiam
 in omnibus quae ordinem & disciplinam Ecclesiae ac bo-
 num salutis aeternae spectant, exhibere. (Lib. 4. Cap.
 6. Art. 1. §. 3.)

DOMINICA III. POST PASCHA.

*Modicum & jam non videbitis me: & iteram
 modicum & videbitis me; quia vado ad Pa-
 trem. . . . Amen, amen dico vobis, quia
 plorabitis & flebitis vos, mundus autem gau-
 debit: vos autem contristabimini, sed tristitia
 vestra vertetur in gaudium. Joan. xvj.*

I. **I**N hujus mundi peregrinatione & exilio, cujus
 tempus modicum & breve est, consolari & suf-
 tentare nos debet spes certissima visionis Dei, ad quam
 suspirare & viribus totis tendere debemus. 2. In rebus

advertis, ærumnis, calamitatibus, quæ Christiano-
rum iustæ viventium pars sunt in hoc mundo, consolati-
onis nos debet expectatio gaudii purissimi, immensi,
perpetui, quod tristitia nostræ succedet.

I. Vita hæc mortalis peregrinationis nostræ tempus
est; mundus, exilii locus; cælum patria. *Cantabiles*
mibi erant justificationes tuæ in loco peregrinationis
meæ; (ait Propheta Rex.) Abraham fide demoratus
est in Terra repromissionis, tanquam in aliena, in casu-
lis habitando, cum Isaac & Jacob coheredibus repromis-
sionis ejusdem. Expectabant enim fundamenta ha-
bentem civitatem, cujus artifex & conditor Deus...

Consistentes quia peregrini & hostes sunt super
terram. Qui enim hæc dicunt, significant se patriam in-
quirere. Et si quidem ipsius meminissent, de qua exie-
runt, habebant utique tempus revertendi. Nunc autem
meliozem appetunt, id est, celestem. Ideo non confun-
ditur Deus vocari Deus eorum: paravit enim illis civi-
tatem. Si patriam amamus, exilium à patria cælesti
magna nobis pœna esse debet. Ad illam itaque suspirare
debemus, quandiu vitam hæc mortalem agimus.

Super flumina Babylonis illic sedimus & flevimus, dum
recordaremur tui, Sion. Etsi corpus nostrum in
Babylonia tenetur, cor nostrum ad Jerusalem præmit-
tatur. Qui non genuit ut peregrinus, non gaudebit ut
civis... Cui peregrinatio dulcis est, non amat patriam:
si amara peregrinatio, tota die tribulatio. Ideo Jesus
Apostolus ait: Quia hæc locutus sum vobis, tristitia im-
plevit cor vestrum.

Plura de hoc argumento habes (*Lib. 1. Quest. 2.*
Art. 13. §. 9. n. 3. 4. & 5.) *Quæ sunt flumina Ba-*
bylonis, & quid est nostrum sedere & flere in recor-
datione Sion? Si enim cives inde sumus, non tantum
hoc cantamus, sed & agimus. Si cives sumus de Je-
rusalem, id est, de Sion, & in ista vita, in ista con-
fusione sæculi hujus, in ista Babylonia non cives habi-

Psal. 137.

Hebr. C. 11.

Psal. 137.

S. August.
in Psal. 137.
& in Psal. 137.S. August.
Enchirid. in
Psal. 137.

tamus, sed captivi detinemur, oportet ut non tan-
tum illa decantemus, sed & faciamus affectu cordis
pio, religioso desiderio æternæ civitatis. Habet &
hæc civitas quæ Babylonia dicitur, amatores suos
consulentes paci temporali, & nihil ultra speran-
tes, totumque gaudium suum ibi figentes, ibi inuen-
tes, & videmus eos pro Republica terrena plurimum
laborare: sed & in ea quicumque fideliter versantur, si
non ibi appetant superbiam & peritiam elationem o-
diosamque jactantiam, sed veram fidem exhibeant,
quam possunt, quamdiu possunt, quibus possunt, ad
quantum vident terrena, & ad quantum intelligunt
speciem civitatis; non eos sinit Deus perire in Baby-
lonia: prædestinavit enim eos cives Jerusalem. Intelligit
captivitatem eorum Deus, & ostendit illis aliam civi-
tatem, cui verè debeant suspirare, pro qua debeant
cuncta conari, ad quam capessendam debeant cives suos
secum peregrinos, quantum valuerint, adhortari. *Super*
flumina Babylonis illic sedimus & flevimus, dum
recordaremur tui, Sion. Flumina Babylonis sunt omnia
quæ hic amantur & transunt... Cives sanctæ Jerusa-
lem intelligentes captivitatem suam, attendunt huma-
na vota, & diversas hominum cupiditates hæc atque il-
lac rapientes, trahentes, impellentes in mare: vident
hæc, & non se mittunt in flumina Babylonis; sed se-
dent super flumina Babylonis, & flent vel illos qui ra-
piuntur, vel se ipsos qui in Babylonia esse meruerunt,
sedentes tamen, hoc est humiliati. Super flumina Ba-
bylonis illic sedimus & flevimus, dum recordaremur
tui, Sion. O Sancta Sion, ubi totum stat, & nihil fluit,
quis nos in ista præcipitavit? Quare dimisimus Condi-
torem tuum & societatem tuam? Ecce inter fluentia &
labentia constituti, vix quisquam raptus à flumine, si
tenere lignum poterit, evadet. Humiliati ergo in cap-
tivitate nostra sedeamus super flumina Babylonis, non
nos audeamus in illis fluminibus præcipitare; nec nos

368 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.

27. audeamus in nostræ captivitatibus malo atque tristitia su-
 28. perbe erigere, sed sedeamus, & sic fleamus. Multi flent
 29. fletu Babylonio, quia & gaudent gaudio Babylonio. Qui
 30. gaudent lucris, & flent damnis, utrumque de Babylo-
 31. nia est. Flere debes, sed recordando Sion. Si recordando
 32. Sion fles, & quando tibi secundum Babyloniam bene
 33. est, oportet ut fleas. Ita affecti esse debent veri Christi
 34. Discipuli. *Sed quia locutus sum vobis, tristitia imple-
 35. vit cor vestrum. O pax illa, quam videbimus apud
 36. Deum! ò illa sancta aequalitas Angelorum! ò illa vir-
 37. tio & spectaculum pulcrum! Ecce in Babylonia pulcra
 38. sunt quæ tenent; non teneant; non decipiant. Aliud
 39. est solatium captivorum, aliud gaudium liberorum. Sic
 40. veri Christi Discipuli in hoc exilio gemunt & suspirant,
 quia tamen modicum & breve tempus est peregrinatio-
 nis illorum, hoc tamen modicum longum videntur
 Deum amantibus. *Audeamus & bonam voluntatem ha-
 41. bemus magis peregrinari à corpore, & presentes esse
 42. ad Dominum.* Consoletur nos interim spes certissima
 visionis Dei, quam promisit diligentibus se, cujus &
 43. pignus nobis dedit, Spiritum sanctum suum. *Modi-
 44. cum, & non videbitis me: & iterum modicum, & vi-
 45. debitis me.**

II. *Plorabitis & flebitis vos: mundus autem gaude-
 bit.* Hæc fors Discipulorum Christi. Una ad cælum
 via crux est. Una ad gaudium Domini sempiternum
 via, tristitia est secundum Deum, quæ vitam opera-
 tur. Mundi amatores, qui sæculi gaudia concitantur:
 qui ludis, spectaculis, choræis, luxu, ædium & pretio-
 sioræ suppellectilis magnificentia, vestium splendido or-
 natu, opiparis conviviis, jucundis societatibus, cæte-
 risque frui sensuum oblectamentis amant, Christi Jesu
 Discipuli non sunt. *Mundus gaudebit: vos autem
 contristabimini.* Hinc Apostolus: *Nemo, inquit,
 moveatur in tribulationibus istis: Ipsi enim scitis quod
 in hoc positi sumus.* Hæc est ad vitam, ad gloriam, ad
 gau-

v. Cor. 5. 2.

r. Thessalon.
5. 2.

DOMINICA III. POST PASCHA. 369

gaudium Domini unica via: *Si conmortui sumus, & i. Tim. 2. 11
 convivemus: si sustinebimus, & conregnabimus.* Af-
 flictiones, calamitates, rerum temporalium damna,
 mors carissimorum, morbi, inimicorum calumniæ,
 detractiones, convicia, persecutiones, oppressiones,
 disciplina sunt patris nos amantis, nobisque heredita-
 tem & gaudium, quod nemo à nobis auferet, parantis.
 Hæc nostra debet esse consolatio. Et obliti estis consola-
 tionis, quæ vobis tanquam filiis loquitur, dicens: *Fili
 mi, noli negligere disciplinam Domini: neque
 fatigeris dum ab eo argueris. Quem enim diligit Do-
 minus, castigat: flagellat autem omnem filium quem
 recipit. In disciplina perseverate. Tanquam filiis vo-
 bis offert se Deus: quis enim filius quem non corripit
 pater? Quod si extra disciplinam estis, cujus participes
 facti sunt omnes: ergo adulteri, & non filii estis. De-
 inde patres quidem carnis nostræ eruditores habuimus,
 & reverebamur eos: non multò magis obtemperabi-
 mus Patri spirituum, & vivemus? Et illi quidem in
 tempore paucorum dierum, secundum voluntatem
 suam erudiebant nos: Hic autem ad id quod utile est,
 in recipiendo sanctificationem ejus. Omnis autem disci-
 plina, in præsentem quidem videtur non esse gaudii,
 sed meroris: postea autem fructum pacatissimum exer-
 citatis per eam reddet justitiæ. Apposite ait Aposto-
 lus: *Videtur non esse gaudii, sed meroris:* quia non solum
 tristitia præsens & tribulatio justorum parit æter-
 num, quod ab ipsis nemo tollet, sed & in præsentem
 gaudium interius, qui fructus est Spiritus Sancti. *Om-
 ne gaudium (inquit alter Apostolus) existimate fra-
 tres mei, cum in tentationes varias incideritis: scientes
 quod probatio fidei vestra patientiam operatur. Pa-
 tientia autem opus perfectum habet: ut sitis perfecti &
 integri, in nullo deficientes.**

Hinc rufus S. Paulus: *Quasi tristes (inquit) sem-
 per autem gaudentes. Verum gaudium, tristitiæ ima-*

cc Hebr. 12.

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

S. August.
Enchirid. in
Psal. 41.
Serm. 2.

370 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.

370. Tristitia nostra habet quasi; gaudium nostrum non habet quasi; quia in spe certa est. Quare tristitia nostra quasi habet? Quia sicut somnus transiet, & dorminabuntur recti mane. Novit enim Caritas Vestra, quia qui somnium indicat, addit quasi. Quasi sedebam, quasi loquebar, quasi prandebam, quasi equitabam, quasi disputabam. Totum quasi; quia cum evigilaverit, non invenit quod videbat. Quasi thesaurum inveneram, dicit mendicus. Si quasi non esset, mendicus non esset, sed quia quasi erat, mendicus est. Itaque modò qui ad læticias seculares oculos aperiuunt, & cor claudunt, transit quasi eorum, & venit verum ipsum. Quasi ipsorum felicitas est sæculi, verum ipsum forum pœna est. Nostrum autem quasi, tristitia est; gaudium non est quasi. Non enim ait Apostolus, Quasi gaudentes, semper autem tristes; aut, quasi tristes, & quasi gaudentes; sed ait Quasi tristes, semper autem gaudentes. In hac vita labor, pressura, tribulatio, tentatio, nihil aliud speres. Ubi gaudium? In spe futura. Tristitia vestra vertetur in gaudium. Oculos non vis habere nisi in præsentia: Futura promittit qui resurrexit, pacem in hac terra, & requiem in hac vita non promittit. Omnis homo requiem querit, bonam rem querit, sed non in regione sua illam querit. Non est pax in hac vita, in calo nobis promissum est quod in terra quarimus: in futuro seculo promissum est, quod in isto seculo quarimus, gaudium quod nullius admixtione tristitiæ perturbari unquam possit. Tristitia vestra vertetur in gaudium, & gaudium vestrum nemo tollet à vobis.

Joan. 16. 21. 22.

Mulier cum parit, tristitiam habet, quia venit hora ejus: cum autem pepererit puerum, jam non meminit pressuræ propter gaudium, quia natus est homo in mundum. Et vos igitur nunc quidem tristitiam habetis, iterum autem videbo vos, & gaudebit cor vestrum, & gaudium vestrum nemo tollet à vobis. Scilicet, (ut ait

1. Cor. 1. 2. 3. 4.)

Apostolus) Omnis creatura ingemisit & parturit us-

DOMINICA III. POST PASCHA. 371

que adhuc. Non solum autem illa, sed & nos ipsi primitias Spiritus habentes, & ipsi intra nos gemimus, adaptionem filiorum Dei expectantes, redemptionem corporis nostri. Parturitur iterum, donec Christus in nobis perfecte formetur. Parturitur hæc est divinæ gratiæ & libertatis nostræ. Vetus homo corrumpitur, novus homo renovatur de die in diem. Id sine magno dolore naturæ, cui vis inferenda est, fieri non potest. Hinc illud Propheta: Non movebor à generatione in generationem sine malo. Verum brevis est tristitia, gaudium æternum erit: Id quod in præsentia est momentaneum & leve tribulationis nostræ supra modum in sublimitate æternæ gloriæ pondus operatur in nobis.

Galat. 4. 19.

Psal. 10. 6.

1. Cor. 4. 17.

IN EADEM DOMINICA.

Mundus gaudebit, vos autem contristabimini, sed tristitia vestra vertetur in gaudium.

Gaudium mundi breve, inane, æterno luctu excipiendum. Gaudium hypocrite adinstar puni Job. 20. 5. (ait S. Job.) Domus eorum segura sunt & pacata, & Job. 21. 2. non est virga Dei super illos... Ducunt in bonis dies suos, & in puncto ad inferna descendunt. Gaudium spirituale in Deo & de Deo, verum, sincerum, perpetuum. Meliora sunt ubera tua vino, ait Sponsus celestis. Vinum, carnis mundique voluptates: ubera, spirituales consolationes & delicias significant. Eadem verba usurpant eodem affectu omnes Animæ sanctæ. Carnis (inquiunt) voluptatem, quæ paulo antequam vino ebria tenebamur, vincunt he quas tu nobis ubera stillant, delicias spirituales. Et pulchre vino comparat carnalem affectum. Ut enim uva semel expressa non habet jam quod denuo fundat, sed perpetua ariditate damnatur: sic caro in pressura mortis ab

Job. 20. 5.

Job. 21. 2.

Cantic. 1.

S. Bernard.
Serm. 9. in
Canticis.

372 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.

Iſai. 40. 6.

omni profusus sua delectatione siccat, nec ultra revirescit ad libidines. Unde Propheta: *Omni caro fœnium, & omnis gloria ejus tanquam flos agri. Exsiccatum est fœnium, & cecidit flos. Nec carne tantum sed & mundo competit illa proportio; siquidem & ipse transit & concupiscentia ejus. Et cum omnia quæ in mundolunt finem habeant, finis eorum non erit finis. Verum ubera non sic. Hac enim cum exhausta fuerint, rursum de fonte materni pectoris sumunt quod propinent sugentibus. Merito proinde meliora carnis sacrisve amore afferuntur ubera Sponse, quæ nullo unquam lactentium numero arefiunt, sed semper abundant de visceribus caritatis ut iterum fluant. Cruces quidem interiores, desolationes, ariditates Animæ sanctæ interdum patiuntur, Deo illis sensibilia solatia ad tempus subtrahente, & paululum se abscondente: sed hanc tristitiam majori caelestium deliciarum fœnore postea compensat. Modicum, & non videbitis me: & iterum modicum, & videbitis me. . . Tristitia vestra vertetur in gaudium.*

Genſ. 44.
45.

Joseph Ægypti Protex probare voluit an fratres sui verè patrem diligerent, & an redire vellent relicto in vinculis Benjamin, quâ unâ re summam calamitatem eos patri allaturos prævidebat. Dicente enim Juda, *Omnes serui sumus Domini mei, & nos & apud quem inventus est scyphus: dixit Joseph, Absit à me ut sic agam: qui furatus est scyphum ipse sit servus meus: vos autem abite liberi ad patrem vestrum.* Sed cum Judas longâ habita oratione tandem concluderet, se potius mansurum in ministerio Joseph, rogaretque ut Benjamin cum fratribus suis ad patrem redire permitteret, alioqui præ mœnore moriturum. *Non enim, inquit, possum redire ad patrem meum absente puero; ne calamitatis qua oppressura est patrem meum, testis assissem: hac probatione factâ Non se poterat ultra cohibere Joseph, & elevata voce cum fletu, dixit fratribus suis; Ego sum Joseph. Ita Salvator noster, qui nos*

DOMINICA. III. POST PASCHA. 373

fratres suos vocare dignatur, per cruces interiores probat an Deum sincerè diligant Animæ sanctæ; *Probasti cor meum, & visitasti nocte, igne me examinasti, quem admodum aurum in fornace probatur. His probationibus castus amor ab amore mercenario, virtus heroïca à debili, constans ab inconstante discernitur. His probationibus agnoscitur an Deo cor suum locaverit homo, an dederit; an ipsi serviat propter favores & solatia sensibilia, an propter infinitam ejus magnitudinem ac bonitatem; an ipso uti, an frui velit; an amore concupiscentiæ duntaxat vel amicitia illum diligit & quærat, sicut turbæ panibus saturatæ Christum in delecto quærebant. Quæritis me, quia manducastis ex panibus, & saturati estis. Tandem post varias probationes Christus se ipsum manifestat. Modicum & jam videbitis me. . . Qui autem diligit me, diligetur à Patre meo, & ego diligam eum, & manifestabo ei meipsum. Recedit interdum Sponsus caelestis, ut absens magis desideretur; desideratus avidius quærat, diu quæritus tandem gratius invenienatur. Ne exilium deputemus pro patria, venit & recedit vicissim, nunc consolationem afferens, nunc universum fratrum nostrum in infinitatem commutans. Porro cum suaviter sui paululum subtraxerit, Animæ desiderio continuo ac fervente revocatur. Nam ideo fortè *Subtraxit se, quò avidius revocaretur, teneretur fortius.* Nam aliquando finxit se longius ire, non quia hoc volebat, sed volebat audire, *Mane nobiscum, Domine, quoniam advesperascit.* Has vicissitudines euntis & redeuntis Verbi in Anima Julii fieri, hæc ejus verba ostendunt: *Modicum, & non videbitis me: & iterum modicum, & videbitis me.* O Modicum longum! Utrumque verum est, & modicum meritis, & non modicum votis. Si moram fecerit, (inquit Propheta) *expecta eum, quia veniens veniet, & non tardabit.* Quomodo non tardabit, si moram fecerit, nisi quia *Quod ad meritum satis est, non est satis ad**

Psal. 118.

Jean. 6.

Jean. 14. 14.

S. Bernard.
Serm. 70.
c. 71. in Cantica.
Luc. 24.

Habat. 1.

374 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.

votum? Sed & revocatus à Sponsa, non redit interdum ad vocem & votum revocantis, *Ut desiderium crescat, ut probetur affectus, ut exerceatur amoris negotium.* Crebris hujuscemodi vicissitudinibus inter gratiæ visitationem & tentationis probationem in schola virtutum proficit Justus, *Faciente utique visitatione ne deficiat, tentatione ne superbiat.* Tali tandem exercitio mundato oculo interiori, statim adest lux, cui fideliter inhæret cupiens; sed, corpore pressus non prævalens, ad se ipsum nolens dolentque resilit. Gustato tamen aliquatenus quàm dulcis est Dominus, ejus etiam cum ad lux redierit, in cordis palato saporem retinet, quo fit ut jam ipsum, non ipsius quæcumque bona desideret. Et hæc est caritas non quærens quæ sua sunt: hæc facit filium non quærentem suam, sed patrem diligentem. Timor quippe faceret servum in sua commoda declinantem, spes mercenarium sua lucra scētantem.

DOMINICA IV. POST PASCHA.

Si non abiero, Paraclitus non veniet ad vos: si autem abiero, mittam eum ad vos &c. Joan. xvj. 7.

DEus Filium suum missurus in Mundum ad humani generis redemptionem, ipsum multò ante promissit, ejusque adventum prædixit per Prophetas suos, ut homines ad eum credendum pararet: Mystrum enim Incarnationis *Paraturam desiderabat ut credi posset,* (inquit Tertullianus,) & ut ad eum recipiendum pii se disponerent... Christus Spiritum Sanctum missurus à Patre, ad renovationem mundi, & hominum sanctificationem, ejus missionem à Prophetis pariter prædictam ipse pluries repetitâ promissione prænunciat, ut incomparabilis Domini cognoscant excellentiam,

DOMINICA IV. POST PASCHA. 375

& ad ejus susceptionem se præparent ipsius Discipuli, omnesque Evangelio credituri. Christus autem Spiritum Sanctum promittit. 1. Ut Consolatorem fidelium. *Si non abiero, Paraclitus non veniet ad vos.* 2. Ut censorem & emendatorem vitorum. *Cum venerit ille, arguet mundum de peccato, & de justitia, & de judicio.* 3. Ut institutorem rudium, imò totius Ecclesiæ interiorum Magistrum. *Cum autem venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem.*

I. Aspera quæque Apostolis suis ferenda Christus prædixerat. *Si me persecuti sunt, & vos persequentur... Absque Synagogis facient vos: sed venit hora ut omnis qui interficit vos, arbitretur obsequium se præstare Deo.* Docuerat, Discipulis suis per varias tribulationes intrandum esse in regnum ælorum, crucem quotidie ferendam, lugendum, persecutionem patiendam propter justitiam; paupertatem & patientiam commendaverat; mortem pro nominis sui confessione lubenter ac fortiter subeundam declaraverat. Ad hæc omnia perferenda, quorum vel sola cogitatio per se tristis est, opus erat consolator, ne Ecclesiæ in persecutionibus suis, ne Fideles in tribulationibus jure merito dicerent: *Idcirco ego plorans, & oculus meus deducens aquas, quia longè factus est à me consolator... Expandit Sion manus suas, non est qui consoletur eam.* Præterea, Christum suum è mundo discessum Discipulis nunciabat ipsum tenerè diligentibus. Hinc tristitiâ incredibili afficiebantur. *Vado ad eum qui misit me: sed quia hæc locutus sum vobis, tristitia implevit cor vestrum.* Consolatore ergo indigebant, qui ab eorum oculis lacrymas abstergeret, ac eorum corda spiritali gaudio repletet, caritate in iis diffusa, de qua Apostolus: *Caritas Dei, inquit, diffusa est in cordibus nostris per Spiritum Sanctum qui datus est nobis.* Divini illius Consolatoris gratiâ factum est ut Apostoli tot adversa in Evangelii prædicatione & Ecclesiæ foundatione cum

Mat. 5.

1. Cor. 1.

gaudio perferrent. *Ibant Apostoli gaudentes à confessione Concilii, quoniam digni habiti sunt pro nomine Jesu contumeliam pati.* Ab hoc animatus Paulus ait: *Sicut abundant passiones Christi in nobis: ita & per Christum abundat consolatio nostra.* Ab hoc recreati mediis in suppliciis Martyres cum gaudio patiebantur exquisitissima & acerbissima quæque supplicia, ut eorum Acta testantur. Ab hoc Justi quique in adversis roborantur, & gaudio perfunduntur, se beatos existimantes secundum sententiam Christi, & tribulationes ut beneficia & benedictiones Dei suscipiunt cum actione gratiarum. *Gloriamur in tribulationibus.*

Rom. 5.3.

Apostolos de corporalis præsentis subtractione tristes consolatus est Christus Spiritus Paraclæti promissione & missione. *Sed ego veritatem dico vobis, expe- dit vobis ut ego vadam. Si enim non abiero, Paraclætus non veniet ad vos: si autem abiero, mittam eum ad vos.* Præsens utique mittere poterat Spiritum Sanctum, sed eum mittere non decreverat nisi post gloriosam Ascensionem suam. 1. Ut hujus Doni incomparabilem excellentiam ostenderet. 2. Ut donationem Spiritus Sancti fructum esse laborum, passionis & mortis Christi hominibus innotesceret. *Nondum erat Spiritus datus, quia Jesus mundum erat glorificatus.* 3. Ut Apostoli, qui Christum corporaliter præsentem affectu carnali diligebant, cor sursum habentes ubi Christus est sedens ad dexteram Dei Patris, illumque purius diligentes, digniores essent Spiritu Sancto. *Si enim non abiero, Paraclætus non veniet ad vos: si autem abiero, mittam eum ad vos.* Id est, *Non potestis capere Spiritum, quamdiu secundum carnem persistitis nosse Christum.* Unde Apostolus qui jam acceperat Spiritum Sanctum, ait: *Et si cognovimus secundum carnem Christum, sed nunc jam non novimus.* Etiam ipsam quippe carnem Christi non secundum carnem novit, qui Verbum carnem factum spiritaliter novit, Christo autem

Joan. 7. 39.

1. Cor. 16.

S. August. 20
Tract. 84.
in loc.

discedente corporaliter, non solum Spiritus Sanctus, sed & Pater & Filius illis adfuit spiritaliter. Nam si ab eis sic abcessit Christus, ut pro illo, non cum illo in eis esset Spiritus Sanctus: ubi esset ejus promissio dicentis, *Ecce ego vobiscum sum usque ad consummationem sæculi: Et, si quis diligit me, sermonem meum servabit, & Pater meus diliget eum: & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus: Cum & Spiritum Sanctum ita se promiserit esse missurum, ut cum eis esset in æternum? Ac per hoc cum esse carnalibus vel animalibus essent spirituales futuri, profectò & Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum capaciùs fuerant habituri.*

II. Spiritus Sanctus censor & emendator vitiorum. *Et cum veneris ille, arguet mundum de peccato, & de justitia, & de judicio.* Arguit exterius per Apostolorum prædicationem, qui accepta Spiritus Sancti virtute Christo testes fuerunt in Jerusalem, & in tota Judæa & Samaria, & usque ad fines terræ. Quia enim per Spiritum Sanctum diffundenda erat caritas in cordibus eorum, quæ foras mittit timorem, quo impediri possent, ne arguere mundum qui persecutionibus fremebat, audent; propterea dixit, *Ille arguet mundum: tanquam diceret, Ille diffundet in cordibus vestris caritatem; sic enim timore depulso arguendi habebitis libertatem.* Arguet etiam mundum per internas inspirationes. Quodnam verò sit illud peccatum de quo Spiritus Sanctus mundum arguet, Christus exponit. *De peccato quidem, quia non crediderunt in me.* Peccatum infidelitatis quo in Christum non crederunt, cum se verum esse Dei Filium, verumque Messiam à Deo promissum ex Legge & Prophetis probasset, innumerisque miraculis confirmasset; hoc (inquam) peccatum quasi solum sit, præ ceteris posuit: quia *Hoc manente cetera delinuntur, & hoc discedente cetera remittuntur.* Unde alibi ait: *Si non venissem, & locutus eis fuisset, peccata-*

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

rum non haberent. Nunc autem excusationem non habent de peccato suo. Habent enim excusationem, non de omni peccato suo, sed de hoc peccato quo in Christum non crediderunt, ad quos non venit, & quibus non est locutus. Sed non in eo sunt numero hi ad quos in Discipulum venit, & quibus per Discipulos est locutus, quod & nunc facit; nam per Ecclesiam suam venit ad gentes, & per Ecclesiam loquitur gentibus. Ad hoc enim pertinet quod ait: *Qui vos recipit, me recipit; & qui vos spernit, me spernit...* Et Paulus Apostolus ait: *An experimentum queritis ejus qui loquitur in me*

Matth. 10. 40.

Luc. 10. 16.

1. Cor. 12. 2.

Jean. 15. 22.

Christus? Nullam ergo infidelitatis & incredulitatis excusationem suam habent illi ad quos Evangelii prædicatione & noticia miraculorum Christi pervenit. *Si opera (inquit) non fecissem in eis, qua nemo alius fecit, peccatum non haberent: nunc autem & viderunt, & oderunt me, & Patrem meum.*

Non solum de peccato mundum arguit Spiritus Sanctus, sed & de justitia. De peccato quidem suo, de justitia verò arguitur aliena mundus, sicut arguuntur de lumine tenebræ. *Omnia enim que arguuntur, à lumine manifestantur.* Arguitur itaque mundus de peccato quo in Christum non credit, & arguitur de justitia eorum qui credunt. *Ipsa quippe fidelium comparatio, infidelium est vituperatio.* Et quoniam ista vox Infidelium esse consuevit, Quomodo credemus quod non videmus? Ideo credentium justitiam his verbis explicat Christus, *Quia ad Patrem vado, & jam non videbitis me.* Beati enim qui non vident, & credunt. Nam eorum qui videntur Christum, fides non in eo laudata est, quia credebant quod videbant, id est, filium hominis; sed quia credebant quod non videbant, id est, Filium Dei.

Ephes. 5. 12.

Jean. 20. 29.

Rom. 1. 17.

Hebr. 11. 1.

Cum verò & ipsa forma servi eorum oculis subducta est, tum ex omni parte impletum est, *Justus ex fide vivit.* Est enim *Fides sperandarum substantiarum rerum, argumentum non apparentium.*

II. Arguet Mundum de justitiâ, id est, Christum justum, sanctum, & innocentem fuisse, omnique justitiæ auctorem, convincet, quia in caelum ascendit, & in gloria est Dei Patris. *De justitiâ verò, quia ad Patrem vado.* Legalis itaque justitiæ inutilitatem & necessitatem justitiæ interioris, quæ à Deo tribuitur per fidem in Christum Jesum à mortuis rediivum, gloriosum, in caelos assumptum, ad dexteram Patris sedentem, hominum oculis absconditum, ut fidei illorum objectum sit usque ad diem manifestationis ejus, Spiritus Sanctus ostendit.

S. Joan.
Evangel.

Arguet denique mundum de judicio Spiritus Sanctus, *Quia Princeps hujus mundi jam judicatus est.* Princeps mundi hujus, tenebrarum harum, id est infidelium, de quibus eruitur mundus de quo scriptum est, *Fuistis aliquando tenebræ, nunc autem lux in Domino.* Diabolus de quo alibi Christus ait, *Nunc Princeps hujus mundi ejicietur foras, jam judicatus est.* Idololatriæ destructio, conversio gentium, dæmonum ex obsessis hominum corporibus in nomine Jesu expulsi, Evangelium ubique susceptum; sanguis Martyrum; qui moti quàm dæmonis thus adolere maluerunt, Principem hujus mundi victum, spoliatum, judicatum, damnatum demonstrant. De hoc judicio quo Princeps judicatus est mundi, arguitur à Spiritu Sancto mundus: quoniam cum suo Principe judicatur, quem superbus atque impius imitatur. *Si enim Deus Angelis peccantibus non pepercit, sed videntibus inferni detractos in tartarum tradidit cruciandos, in judicium reservari: Mundo impio & diabolo servient non parcat.*

Ephes. 5. 12.

S. August.
Tract. 57.
in Joan.

1. Petri. 4.

Credant itaque homines in Christum, ne arguantur de peccato infidelitatis suæ, quo peccata omnia retinentur: transeat in numerum fidelium, ne arguantur de justitiâ eorum, quos justificatos nos imitantur: caveant futurum judicium, ne cum mundi Principe judicentur, quem judicatum imitantur. Etenim ne sibi

ec
eo
eo
ec
ec
ec

30 exultimet parci superbia dura mortalium, de superbo-
 20 rum supplicio terrenda est Angelorum.

Spiritus Sanctus revelavit hominibus, 1. Corruptionem generalem naturæ humanæ in Adamo, & regnum peccati in mundo usque ad Christum. 2. Reparationem naturæ per novum Adam Jesum Christum, & regnum justitiæ Christianæ per gratiam ipsius. 3. Damnationem peccatorum, & destructionem omnimodam regni peccati & potestatis diaboli per ultimum judicium. Primæ veritatis revelatione arguit, id est convincit mundum *de peccato*. Secundæ veritatis revelatione arguit mundum *de justitia*. Tertiæ veritatis revelatione mundum arguit *de judicio*.

Arguet mundum *de peccato*. Genesis vi. 3. ubi Versio nostra habet, *Dixitque Deus: Non permanebit Spiritus meus in homine in æternum, quia caro est*, alia Versio habet, *Non litigabit Spiritus meus in æternum cum homine* aut *pro homine*. Spiritus Sanctus cum homine litigat, quia sanctis illustrationibus & piis affectionibus, conscientiæ voces adversus ipsum excitat, quia conscientiam ipsam velut incorruptum judicem provocat ad vindictam peccati. Spiritus Sanctus hæc in lite actor est, homo reus, conscientia judex & testis. *Judex incorruptus conscientia cum adversus hominem exurgit, clara voce clamat & accusat, & quasi ante oculos scribit peccatorum magnitudinem*. Hinc Apostolus de gentibus loquens, ait: *Ostendunt opus legis scriptum in cordibus suis, testimonium reddente illis conscientia ipsorum, & inter se invicem cogitationibus accusantibus, aut etiam defendentibus*. Verùm si peccator illas conscientiæ voces præfocet, quid eveniet? *Non litigabit Spiritus meus in æternum cum homine*. Non arguet illum de peccato in salutem, sed in perditionem; non ut convertatur, sed ut induretur & damnetur; sicut indurati sunt Judæi prædicatione ac miraculis Christi & Apostolorum. Christianos multo ma-

S. Isac.
Chryso.
Hom. 17. in
Genes.
Item.

gis arguet de peccato quàm Judæos Spiritus Sanctus, quia quodammodo gravior eorum incredulitas est, qui à Christo in Baptismo illuminati, & de tenebris vocati in admirabile ejus lumen, se in ipsum credere proficiunt, & tamen secundum Evangelium Christi non vivunt. Illos arguet de justitia multo magis quàm Paganos, quia plerique pagani justitiam vivunt secundum exteriorem conversationem, & moralis probitatis officia, quàm maxima pars Christianorum. Illos arguet de judicio, quia diabolum, quem jam judicatum & supplicii æterni addictum esse noverunt, audire & sequi malunt quàm Christum. *Veruntamen dico vobis: Tyro & Sidoni remissius erit in die judicii quàm vobis. . . . Terra Sodomorum remissius erit in die judicii, quàm tibi*.

Mat. 11. 21. 24.

III. Spiritus Sanctus Ecclesiæ & omnium Fidelium interior Magister. *Cum autem veneris ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem*. Spiritus Sanctus omnem veritatem fidei & salutis Apostolos docuit, Ecclesiæ consignandam. Quod Ecclesia per Scripturam aut Traditionem ab Apostolis non accepit, nec ad fidem pertinet, nec ad salutem necessarium est. Quicquid doctrinæ ab ipsis aut scripto aut viva voce traditæ, & in Ecclesia velut in deposito conservatæ contrarium est, error est & mendacium. *Spiritus veritatis docebit vos omnem veritatem*, ipsius cognitionem mentibus, amorem cordibus vestris inferendo. Caritate enim quæ diffunditur in cordibus vestris per Spiritum Sanctum qui datus est vobis, fit ut Spiritu ferventes & spiritalia diligentes, spiritalem lucem spiritalemque vocem, quàm carnales homines ferre non possunt, non aliquo signo corporalibus oculis apparente, nec aliquo sono corporalibus auribus insperante, sed interiore conspectu & auditu nosse possitis. Non enim diligitur quod penitus ignoratur. *Sed cum diligitur quod ex quantumlacumque parte cognoscitur, ipsa efficitur dile-*

S. Augu.
Tract. 24.
in Joan.

atione ut melius & plenius cognoscatur. Si ergo in caritate proficiatis, quam diffundit in cordibus Spiritus Sanctus, docebit vos omnem veritatem, faciendo ut in scientia Dei crescatis. In ipsa enim mente, hoc est, in interiore homine quodammodo crescit, non solum ut ad cibum à lacte transseat, verum etiam ut amplius atque amplius cibus ipse sumatur. Non autem crescitur spatioſa mole, sed intelligentiâ luminosâ; quia & ipse cibus intelligibilis lux est. Ut ergo crescatis, eumque capiat, & quanto magis crescit, tantò magis magisque capiat, non ab eo Doctore, qui vestris auribus sonat, hoc est, forinsecus plantat & rigat, sed ab eo qui dat incrementum, sperate ac petere debetis. Estote igitur docibiles Deo. Deum orate ut per Spiritum Sanctum suum vos doceat: *Deduc me Domine in viam tuam, & ingrediar in veritate tua*, Mundi & humiles corde estote. Mundus enim corde Spiritus Sanctus docet omnem veritatem, non ut eam plenè in hac vitâ affequantur, (Quis enim vivens in hoc corpore quod corrumpitur & aggravat animam, possit omnem cognoscere veritatem; cum dicit Apostolus, *Ex parte cognoscimus?*) Sed quia per Spiritum Sanctum fit, unde nunc pigius accepimus, ut ad ipsam quoque plenitudinem veniamus; De qua idem Apostolus ait, *Tunc autem facie ad faciem, & Nunc cognosco ex parte, tunc autem cognoscam sicut & cognitus sum*: Non quòd in hac vita scias totum, quod ulique ad illam perfectionem futurum nobis promisit Dominus per caritatem Spiritus Sancti, dicens: *Spiritus veritatis docebit vos omnem veritatem*. Docet interim scientiam salutis, quantum cuique opus est. Qui enim caritatem habet, animo complectitur quicquid Scriptura sacra docet. *In eo quod in Scripturis intelligis, caritas patet: in eo quod non intelligis, caritas later. Ille itaque tenet & quod patet & quod later in divinis sermonibus, qui caritatem tenet in moribus*, Humiles simus, quia Spiritus

Coloss. 1. 10.

S. August. Tract. 97. in Ioan.

Ieron. 6. 44.

Psal. 15. 11.

1. Cor. 13. 9.

2. Cor. 1. 32.

1. Cor. 13. 12.

S. August. Serm. 210.

alias de Tempore.

Matth. 11.

Sanctus divina mysteria, quæ abscondit à sapientibus & prudentibus sæculi, revelat parvulis. In schola Spiritus Sancti proficere, & veritatem assequi sine humilitate non possumus. Via ad capessendam & obtinendam veritatem prima humilitas, secunda humilitas, tertia humilitas. Non quòd alia non sint præcepta, sed hinc humilitas omnia quæcumque bene facimus & præcesserit & comiteur, & consecuta fuerit, jam nobis totum de manu extorquet superbia. Renovamini igitur spiritu mentis vestræ, & intelligite quæ sit voluntas Dei bona & beneplacens & perfecta: Ut in caritate radicati & fundati, possitis comprehendere cum omnibus sanctis, quæ sit longitudo, latitudo, sublimitas & profundum, scire etiam supereminentem scientiæ caritatem Christi, ut impleamini in omnem plenitudinem Dei. Isto enim modo vos docebit Spiritus Sanctus omnem veritatem, cum magis magisque diffundet in cordibus vestris caritatem.

Non enim loquetur à semetipso, sed quocumque audiet, loquetur. Non loquetur à semetipso, quia non est à semetipso. Ab illo audiet, à quo procedit. Audire illi scire est, scire verò esse. Igitur à quo illi est essentia, ab illo scientia: Ab illo igitur audientia, quod nihil est aliud quam scientia. Ille me clarificabit, quia de meo accipiet, & annuntiabit vobis. A me scilicet, quem admodum & à Patre procedens: Nam *Omnia quæcumque habet Pater, mea sunt: Propterea dixi, quia de meo accipiet, & annuntiabit vobis*. (Vide Lib. 1. Theolog. Dogmat. & Moral. Quæst. 2. Art. 9. §. 2. & 3.) Spiritus Sanctus clarificavit Christum, quia diffundendo in cordibus credentium caritatem, spiritalisque faciendo, declaravit eis quomodo Filius Patri esset æqualis, quem secundum carnem prius tantum noverant, & hominem sicut homines cogitabant. Vel certè quia per ipsam caritatem fiducia repleti, & timore depulso annuntiaverunt hominibus Christum: Ac sic

S. August. Epist. 117. ad 16.

Ephes. 4. 27.

Rom. 12. 2.

Ephes. 3. 17.

S. August. Tract. 97.

in Ioan.

S. August. Tract. 99.

in Ioan.

S. August. Tract. 100.

in Ioan.

384 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.
fama ejus diffusa est toto orbe terrarum. *Ille me clarificabit, quasi diceat: Ille vobis auferet timorem, & dabit amorem, quo me ardentius predicantes, glorie mee per totum mundum dabitis odorem, commendabitis honorem.*

DOMINICA V. POST PASCHA.

Amen, amen dico vobis: Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Usque modo non petistis quidquam in nomine meo: Petite, & accipietis, ut gaudium vestrum sit plenum. Joan. xvj. 23. 24.

Orationis necessitas in Dei præcepto fundata, nec non in indigentia nostrâ. Quamvis Deus nos amet: *Ipse enim Pater amat vos, quia vos me amastis, & credidistis quia à Deo exivi:* Multa tamen bona dare non decrevit nisi orantibus. Necessaria est oratio ut gratiam à Deo impetremus. (*Lib. 5. Cap. 1. Art. 2.*) Fructus orationis multiplex. 1. Dei honor. 2. Eorum quæ à Deo postulam impetratio. *Petite, & accipietis.* 3. Incrementum fidei. 4. Exercitatio & incrementum spei. 5. Caritatis incrementum. 6. Conservatio & augmentum humilitatis. 7. Munimen contra salutis hostes. 8. Iræ divinæ placatio. (*Ibid. Art. 3.*)

Duo potissimum hoc in Sermone consideranda, 1. Quid petere in oratione debeamus. 2. Quomodo petere debeamus.

I. Deum ut summum bonum nostrum, ejusque fructum, primum petere in oratione debemus. . . Gratia & virtutes à Deo absolute petendæ. . . Temporalia bona non primario ac præcipue petendæ. . . Propter adipiscendam vitam beatam, Christus nos orare docuit. . . Regnum Dei querendum & petendum est quam

DOMINICA V. POST PASCHA. 785
quam bonum nostrum. . . Externa & temporalia bona sub conditione petendæ. . . Christus se exhibet Salvatore, negando quod petitur contra salutem. *Si quid desideratis Patrem in nomine meo, dabit vobis.* . . A Deo exauditur, qui in oratione petit quicquid nos cum ipso conjungit, & ad eum perducit. . . Deum invocare, est ipsum unum ut finem suum ultimum desiderare. . . In temporalibus id tantum petendum, quod nobis Dominus expedire novit. . . Castus & purus amor nihil à Deo petit præter ipsum, & quæ nos cum ipso conjungunt, vel ad illum perducunt. (*Ibid. Art. 6.*) Cur interdum à Deo non impetramus quod petimus? Id contingit, vel quia remisse ac negligenter oramus; vel quia Deus nobis majora & ampliora bona impetit; vel quia petimus quod salutis nostræ conducibile non est. (*Ibid. Art. 3. n. 2.*) *Si quid petieritis Patrem in nomine meo, id est, per me tanquam per Redemptorem, Meditorem, & Caput vestrum, propter merita mea, & in persona mea, vos alius indignos existimantes qui audiamini; dabit vobis. . . Petite, & accipietis, ut gaudium vestrum sit plenum. Hoc profectò non carnale, sed spiritale gaudium est: & quando tantum erit ut aliquid ei jam non sit addendum, procul dubio tunc erit plenum. Quicquid ergo petitur quod pertinet ad hoc gaudium consequendum, hoc est in nomine Christi petendum, si divinam intelligimus gratiam, si vere beatam poscimus vitam. Quicquid autem aliud petitur, nihil petitur: Non quia nulla omnino res est, sed quia in tanta rei comparatione quicquid aliud concupiscitur, nihil est. Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis.* In nomine Christi orat, qui in illum credit, illumque verè amat. *Ipse enim Pater amat vos, quia vos me amastis, & credidistis quia ego à Deo exivi.* In nomine Christi petit qui manet in Christo per caritatem, & in quo vicissim manet Christus; qui exitum ejus à Patre & adventum in mundum, quo se exinanivit in

S. August.
Tract. 102.
in Joan.

386 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.
uero Virginis Verbum caro factum, & regressum ejus
ad Patrem per gloriosam Resurrectionem & Ascensionem,
adorat, & imitatur profunda humilitate, & à mundo terrenisque rebus separatione. *Exiui à Patre & veni in mundum: iterum relinquo mundum: & vado ad Patrem.*

II. De variis orandi gradibus sive modis. . . Optimus & summus orandi gradus est iustorum. Hi gratiæ incrementum ac vitam æternam oratione sua merentur. . . Gradus alter orationis est peccatorum ex fide & compunctione orantium. . . Tertius est peccatorum in suis peccatis perseverantium. Illorum non exauditur oratio. . . Affectus peccati ante orationem deponendus. (*Lib. 5. Cap. 1. Art. 5.*) Qua ratione sit orandum? Sive quæ conditiones orationis? 1. Orandum in spiritu & veritate. 2. Humiliter. 3. Cum attentione. 4. Perseveranter. . . Qua ratione orare sine intermissione possumus & debemus? (*Ibid. Art. 9.*) Deus orandus mane, meridie, vespere, omni tempore. *Vespere, mane, & meridie narrabo & annuntiabo, & exaudiet vocem meam. . . Benedicam Dominum in tempore, semper laus ejus in ore meo. Vigilemus omni tempore orantes. . . Ut sine timore de manu inimicorum nostrorum liberati, seruiamus illi; In sanctitate & iustitia coram ipso, omnibus diebus nostris.*

*Psal. 114.
Psal. 116.
Luc. 24.
Luc. 1.*

EADEM DOMINICA, VEL DIEBUS
ROGATIONUM.

Amen, amen, dico vobis: si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. JO. XVI. 23.

REGÈ ab antiquo Patre oratio vocatur *Omnipotentiæ supplex*. Quicquid enim Deus homini potest tribuere, oratio potest impetrare. *Oratio clavus est cæli: ascendit precatio, & descendit Dei miseratio.* *Elizæ oratio cælum claudit ne det pluviam annis tribus & medio: deinde aperit. Multitudo valet deprecario iusti assidua. Elias homo erat similis nobis passibilis: & oratione oravit ut non plueret super terram, & non pluit annos tres & menses sex. Et rursum oravit: & cælum dedit pluviam, & terra dedit fructum suum. Josué oratione sua solem sistit, Obediens Domino voci hominis, & pugnante pro Israël. Rex Ezechias lethaliter agrotans, mortem sibi à Propheta prænuñciatam oratione & lacrymis avertit, nec præiudicium modò valetudinem, sed vitæ prorogationem ad quindecim annos à Deo impetrat, signo dato per solis regressum. Oratione Daniel in lacu leonum; tres pueri in camino ignis illæsi & incolumes servati; Sulfana à calumnia & à morte liberata est. Oratione paradysum Latro in cruce pendens invenit; Stephanus orans vidit caros apertos, & Jesum stantem à dextris Dei; Oratio Saulum Christianorum persecutorem Christo peperit: nisi enim Stephanus orasset, Ecclesia Paulum non haberet: Oratione Saulus Vas electionis & Doctor gentium evasit. Anania ait Dominus: Vade in vicum qui vocatur rectus, & quære in domo Judæ Saulum nomine Tarfensem: *Eccè enim orat. . . Vas electionis est mihi iste, ut portet nomen meum co-**

*5. August.
3. Reg. 17.
Juebi 1.
17. 11.
Josue 10. 14.
4. Reg. 20.*

ram gentibus & regibus & filiis Israel. Oratio secutum fidelium contra hostium invisibilem incursum. Moyle manus in caelum levante & orante, Amalecitarum in fugam compulsis & debellati sunt. Ammonitarum, Moabitarum, Syrorum numerosissimus & potentissimus Exercitus, oratione Regis Josaphat & populi Judaici fufus est. Josaphat timore perterritus, totum se contulit ad rogandum Dominum. . . . Deditque consilium populo, & statuit cantores Domini, ut laudarent eum in turmis suis, & antecederent Exercitum, ac voce consona dicerent: *Confitemini Domino, quoniam in aeternum misericordia ejus. Cinq̄ue cepissent laudes canere, vertit Dominus insidias eorum in semetipsos, filiorum scilicet Ammon, & Moab, & Montis Seir, qui egressi fuerant ut pugnarent contra Judam, & percussi sunt. Namque filii Ammon & Moab consurrexerunt adversum habitatores montis Seir, ut interficerent & delerent eos: Cinq̄ue hoc opere perpetrassent, etiam in semetipsos versi mutuis conciderent vulneribus.* Asa Rex pius Zaram Regem Aethiopicum cum exercitu suo decies centenis milibus militum & trecentis curribus terribilem oratione in fugam dedit ac penitus delevit. Oratio secutum animæ adversus salutis nostræ hostes. Ita vocat Sapiens Spiritu Sancto afflatus: *Proferens servitutis sua secutum orationem. Oratio in Christi nomine daemones terret, fugat, vincit. In te inimicos nostros ventilabimus cornu, & in nomine tuo spernemus insurgentes in nobis.*

Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Petere in Christi nomine, est petere Dominica oratione. Agnoscat Pater Filius sui verba, cum precem facimus: Qui habitat inus in pectore, ipse sit & in voce. Et cum ipsum habeamus apud Patrem Advocatum pro peccatis nostris: quando peccatores pro delictis nostris petimus, Advocati nostri verba promamus. Nam cum dicat: Quia quodcumque petierimus à Pa-

Exod. 17.

2. Paralip. 20.

1. Paralip. 14.

Sap. 18. 21.

Ezal. 49. 6.

2. Cor. 12. 12.
Traët. de
Orat. Dom.

IN FERIIS ROGATIONUM. 389
tre in nomine ejus, dabit nobis: Quanto efficacius impetramus quod petimus in Christi nomine, si petamus ipsius oratione? . . . De excellentia orationis Dominicæ vide L. 5. Theolog. Dogm. & Mor. C. 2. Art. 1. Singularium petitionum explanationem habes Articulis sequentibus.

IN FERIIS ROGATIONUM.

Exivi à Patre, & veni in mundum; iterum relinquo mundum, & vado ad Patrem. Joan. XVI. 28.

Duplex Christi processio, 1. à Patre in mundum; 2. à mundo ad Patrem. Orationes nostræ à Deo per ejus gratiam exeunt, & ad Deum revertuntur. Id solemnes supplicationes, seu Processiones significant, quibus Clerus & Populus Psalmis & Hymnis Deum laudans & invocans, ab una Ecclesia exit, & ad aliam procedit, atque ad eandem regreditur. . . Solemnis Processionis mysteria his diebus opportunè exponentur Christiano populo, ex Lib. 2. Traët. de Sacramento Eucharistia, Cap. 7. de ceremoniis Missæ, Art. 6. n. 3. Explicandum quanta sit vis publicatum orationum & supplicationum. *Corpus sumus* (inquit Tertullianus) *de conscientia religionis, & discipline unitate, & spei fœdere. Coimus ad Deum, quasi manus facta precationibus ambiamus. Hæc vis Deo grata est. Solum Deum invocamus & oramus ut fontem & auctorem omnium bonorum nostrorum. Sanctos invocamus ut nostros apud Deum patronos. (Lib. 5. Cap. 1. Art. 4.) Sancti pro nobis Deum orant, non propriis, sed Christi meritis subnixi, per quem ipsi, & nos omnes accessum habemus ad Patrem. Quidquid à Deo adhibita sanctorum intercessione petit Ecclesia, totum illud se Christi meritis impetraturam proficitur & con-*

Tertull.
Apolog.
c. 27.

390 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.
fidit, orationes suas ita concludens: *Per Dominum
nostrum Jesum Christum Filium tuum.* Sanctos invo-
care, utile est ac pium: Christum invocare, & in no-
mine ejus à Deo perere quidquid petimus & speramus,
necessarium. *Amen, amen dico vobis: Si quid pete-
ritis Patrem in nomine meo, dabit vobis.* Hinc fan-
ctus Augustinus: *Oratio, inquit, qua non fit per Chri-
stum, non solum non potest delere peccatum, sed etiam
ipsa fit in peccatum.* De Sanctorum invocatione, vide
Lib. 4. Cap. 3. Art. 4.

S. August.
in Psal. 102.

IN FESTO ASCENSIONIS CHRISTI.

*Dominus Jesus postquam locutus est eis, assumptus
est in caelum, & sedet à dextris Dei.* Marc.
XVI. 19.

Auth. Consti-
tur. 4. post.
L. 1. C. 3.

Hujus Mysterii, quod antiquus Auctor Ecclesiasti-
cus vocat *Finem aconomiæ Christi*, ut pote gloriæ
ipsius consummationem, historiam commemorat fan-
ctus Lucas Evangelii sui Cap. ultimo, & Actuum 1.
Postquam scilicet Dominus Jesus post Resurrectionem
suam Discipulis suis frequenter apparuit, multisque
veritatem ejus probavit argumentis, & cum eis de re-
gno Dei locutus est, ultimo tandem ipsis apparet, &
cum eis convalescens, illis amanter exprobravit increduli-
tatem eorum, & duritiam cordis, quia his qui vide-
rant eum resurrectis, non crediderunt. Justit deinde
ut Jerusalem manerent, donec induerentur virtute ex
alto, id est, virtute supervenientis in illos Spiritus San-
cti, quæ accepta tetraurum orbem peragrarent, Evan-
gelium omnibus gentibus prædicaturi: Cujus prædica-
tionem, & credentium fidem miraculis confirmandam
promisit, æternamque salutem iis qui crediderint &
baptizati fuerint, dignamque nomine Christiano vi-

IN FESTO ASCENS. CHRISTI. 391
tam duxerint. Is enim est iustus sententiæ sensus: *Qui
crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit.* Post hæc,
eduxit eos Jesus ex urbe in Bethaniam, ad Montem Oli-
veti, ubi elevatis manibus benedixit eis. Et dum illis
benediceret, videntibus illis ferebatur in caelum, & nu-
bes suscepit eum, oculisque spectantium subduxit. Cum-
que in caelum euntem intuerentur, Angeli duo huma-
na specie illis apparuerunt vestibus albis induti, Jesum
eodem gloriæ ac majestatis apparatu triumphali ven-
turum aliquando confirmantes ad judicandos vivos &
mortuos. *Viri Galilee, quid statis aspicientes in ca-
lum? Hic Jesus qui assumptus est à vobis in caelum, sic
veniet quemadmodum vidistis eum euntem in caelum.*
Et ipsi adorantes regressi sunt in Jerusalem cum gaudio
magno. Tria hoc in Sermone præstantia. 1. Explicanda
Mysterii fides. 2. Ascensionis Christi causæ. 3. Fructus
& utilitates Dominicæ Ascensionis

1. Mysterii Dominicæ Ascensionis fides explicatur
Lib. 1. Quest. 2. Art. 7. §. 1. Quid scilicet intelligat
& credendum nobis proponat Ecclesia hoc Articulo
Symboli Apostolici: *Ascendit ad celos, sedet ad dex-
teram Dei Patris omnipotentis.* Ascendenti Christo salu-
tis nostræ Auctori & consummatori festivis gaudiis gra-
tulemur & gratias agamus. Domino nostro triumphante,
& tanta cum gloria celos penetrante, quanto gaudio
exultare debet cor nostrum? *Dominus noster fortis &
potens, Dominus potens in prelio, quo expoliatus prin-
cipatus & potestates traduxit confidenter palam trium-
phans illos in semetipso. Dominus virtutum ipse est Rex
gloriæ, cujus magnificentia & virtus in nubibus: Cui
Dominus dixit: Sede à dextris meis, donec ponam ini-
micos tuos scabellum pedum tuorum, cujus Regni non
erit finis.* De quo Daniel Propheta scripsit, hodiernum
mysterium in Spiritu prænolescens: *Aspiciebam
in visione noctis, & ecce cum nubibus caeli, quasi Fi-
lius hominis veniebat, & usque ad Antiquum dierum*

Matth.
Luc. 24.

Act. 1.

Act. 1.
Luc. 24.

Psal. 27.
Coloss. 2. 15.

Psal. 69.
Psal. 118.
Luc. 1.
Dante. 7.
11. 14.

peruenit, & in conspectu ejus obtulerunt eum. Et dedit ei potestatem, & honorem, & regnum; & omnes populi, tribus & lingua ipsi seruient: Potestas ejus potestas eterna qua non auferetur; & regnum ejus quod non corrumpetur. Gaudeamus, quia Dominus noster

Ephes. 4. 1.

ascendens in caelum, & captiuam duens captiuitatem, dedit dona hominibus. Non solum Dominus noster est erga seruos suos beneficentissimus, sed & caro & frater noster est, nostri amantissimus. *Vado*, inquit, ad fratres meos, & dicitis: *Ascendo ad Patrem meum & Patrem vestrum*. Qui, ut olim Iosephus Aegypti Prorex fratribus suis ait: *Properate quatuordecim dies uenientes...* Quia omnes opes Aegypti uestra erunt: Ita nos inuitat ut citò, ut feruenter ad ipsum virtutum studio & bonis operibus tendamus, quia omnes opes, omnia bona caeli nostrae erunt. Gaudeamus quòd Jesus Christus Dominus noster

Genes. 47. 15.

sedeat ad dexteram Patris, & gratias Deo agamus, quia *Considerare non fecit in caelestibus in Christo Jesu: Ut offenderet in saeculis superuenientibus abundantes diuitias gratiae suae in bonitate super nos.*

Ephes. 1. 6.

I. Ascensionis Christi causae. 1. Quia caelum conueniens Christo jam secundum corpus immortali & glorioso domicilium. 2. Ut Regnum suum non esse ex hoc mundo demonstraret. 3. Ut Deo Patri naturae nostrae primitias offerret. 4. Ut omnia de se scripta impleret. 5. Ut nobis iter pararet. 6. Ut Patrem pro nobis interpellaret, ad cuius dexteram sacerdotio suo fungitur, semetipsum perenniter pro nobis offerens. 7. In caelum ascendit Christus ut Ascendentem mente & desiderio prosequamur. Ascendit sicut aquila provocans ad volandum pallos suos, & super eos volitans, expandit alas suas. Docet nimirum quã viã & ipsi ad caelos ascendere & evolare possimus ac debeamus. *Viam aquile in celo cognoscere difficile, nisi fidei lumine illustraremur. Quã viã Christus ascendit? Humilitate. Quòd autem ascendit, quid est nisi quia & def-*

Drueron. 32.

Proverb. 19.

Ephes. 4. 10.

endit primùm in inferiores partes terrae? Ascendit passione, cruce, & morte. *Quis est iste qui venit de Edom, tinctus vestibus de Bosra? Iste formosus in stola sua, gradiens in multitudine virtutum suarum. Eadem viã in caelum ascendere debemus. Humilitas, crux, patientia in rebus aduersis, mortificationes, viae sunt à Christo nobis monstratae. Erunt oculi tui videntes Praeceptorem tuum. Et aures tuae audient verbum post tergum monentis: Hec est via, ambulate in ea. Imprelia reliquit sacratissimorum pedum suorum, in Monte Oliveti, ex quo in caelos ascendit, vestigia, de quibus*

Isai. 61. 1.

Isai. 30. 26.

Zachar. 14. 4.

Psal. 137. 7.

1. Petri 2. 21.

Ephes. 4. 12.

Marcii ultima.

Galat. 3. 6.

Propheta: *Et stabunt pedes ejus in die illa super montem Olivarum, qui est contra Ierosalem. Videre licuit iis quibus datum est ut sacra loca lustrarent, & dicere potuerunt: Adorabimus in loco ubi steterunt pedes ejus.* Omnibus verò datum ut humilitatis, caritatis, patientiae, omniumque virtutum Christi Jesu vestigia sequantur. *Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum, ut sequamini vestigia ejus. Causas supra dictas Ascensionis Christi explicatas habes Lib. 2. Quaest. 2. Art. 7. §. 2.*

III. Christi in caelos Ascensio longè majores utilitates nobis peperit, quàm corporalis ejus praesentia peperisset. 1. Admirabili Christi Ascensione fidei nostrae meritum augetur. 2. Spes nostra confirmatur. 3. Caritas nostra inflammatur, amor noster spiritualis efficitur, & ad caelum rapitur. *Hæc dona sunt, quae Christus ascendens in altum dedit hominibus, & accepit in hominibus. (Hæc ibi dem habes fusè explicata, §. 3.) Videamus ne potiori jure Christus Dominus nobis exprobet incredulitatem nostram & duritiam cordis, quàm Apostolis. Expendat uniusquisque nostrum an credat, an speret, an diligat Deum. Qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit; qui verò & crediderit, Fide quæ per caritatem operatur, ille non condemnabitur. Hanc fidem habemus, an secundum Evan-*

gelium vivimus? An baptisimi nostri vota, promissionesque sacrosanctas servamus? *Signa autem eos qui crediderint, hæc sequentur: in nomine meo demonia ejicient, linguis loquentur novis, serpentes tollent, & si mortiferum quid biberint, non eis nocebit: super agros manus imponent, & bene habebunt.* Miraculorum domum Ecclesie nascenti ad fidei confirmationem datum fuit, & nunc in ea perseverat, quamvis non ita frequentia sint, quia non adeo necessaria: sed tamen eos qui verè in Christum credunt, & ex fide vivunt, spiritalia signa sequuntur *Domino cooperante.* Non omnibus datum est demonia è corporibus ejicere; sed omnibus datum est demoni resistere, ipsiunque fugare in nomine Christi, ne in ipsorum animas aditum habeat, eaque per peccatum mortale possideat. *In nomine meo demonia ejicient.* Non omnibus datum linguis novis loqui, sed tamen omnibus datur per gratiam Dei ut sermo malus ex illorum ore non procedat, sed si quis bonus ad edificationem fidei, ut det gratiam audientibus.

Ephes. 4. 7.

1. Cor. 12. 7.

Jacob. 3. 7.

1. Cor. 12. 7.

Blasphemus, maledicus, convitiator, juramento & mendacio assuetus, impudicus, signa non habet veram fidem indicantia: *Linguis loquentur novis* nec tollendi serpentes vim habet, cum ipse potius serpens sit. *Venenum aspidum sub labiis eorum...* *Lingua eorum plena veneno morifera.* Non omnibus data est gratia sanitarum, sed omnibus datum est ut caelestem Medicum invocent, *Qui sanat omnes infirmitates nostras, qui redimit de interitu vitam nostram, qui coronat nos in misericordia & miserationibus, qui replet in bonis desideria nostrum.* Sed heu! aegritudinem suam, & causas aegritudinis suae amant, scilicet cupiditates, quas moderari & coercere nolunt, renuunt sanari: malunt incidere in manus inimici vulnerantis & interficientis, quam in manus Medici sanantis & vivificantis.

DOMINICA POST ASCENSIONEM.

Cum venerit Paraclitus, quem ego mittam vobis à Patre, Spiritum veritatis, qui à Patre procedit, ille testimonium perhibebit de me. Er vos testimonium perhibebitis, quia ab initio mecum estis. Joan. xv. 26. 27.

Magna Christianæ Religionis Mysteria, Fideique præcipuas veritates hæc sententia complectitur, exprimit & declarat. 1. Mysterium Trinitatis divinarum personarum, Patrem sine principio, qui Filium generat sibi coæqualem & consubstantialem: Filium, qui cum Patre & per naturam secundam quam ab ipso accipit, producit Spiritum Sanctum, Amorem substantialem, sibi Patrique coæqualem. 2. Incarnationem Verbi. Nisi enim Jesus Christus Deus verus esset, mittere Spiritum Sanctum à Patre non posset; siquidem mittere non potest nisi à se procedentem; neque testimonium illi perhiberet Spiritus veritatis, si falsò dixerit se esse Deum, verumque Dei Filium, ejusdem cum Patre substantiæ ac potestatis. Missionem autem Spiritus Sancti promittit, in Ecclesiam, in Apostolos suos, & Ministros Ecclesie, & in animas fidelium. In Ecclesiam, ut eam formet; seu ex Christi in cruce morientis latere, velut novam Evam ex latere Adami dormientis formatam, vitali spiraculo vivificet. In Apostolos, & eorum successores, ut ejus propagationi, & adificationi corporis Christi cooperentur. In animas fidelium, ut ipsos mundi cum omnibus erroribus, amobus, terribilibusque suis victores reddat. Adorandus ille Spiritus testimonium perhibet incarnatæ Veritati, effusione carissimum, infusione virtutum & donorum interiorum, caelesti lumine quo illum manifestat, mira-

culis, fortitudine Martyrum, constantiâ Confessorum: *Cum venerit Paraclitus, quem ego mittam vobis à Patre, Spiritum veritatis, qui à Patre procedit, ille testimonium perhibebit de me.* Apostoli Spiritu Sancto afflati, testimonium Christo Jesu perhibuerunt, verbo, Scripturæ Ecclesiæ traditis & consignatis, quæ propterea vocatur Apostolica, & superædificata super fundamentum Apostolorum, ipso summo angulari lapide Christo Jesu. Hinc veritatem doctrinæ fidei, quam Ecclesiæ tener ac docet, contra Hæreticos probat Tertullianus. Hinc, inquit, dirigimus præscriptionem, si Dominus Jesus Christus Apostolos misit ad prædicandum, alios non esse recipiendos prædicatores quàm Christus instituit: quia nec alius Patrem novit nisi Filius, & cui Filius revelavit, nec aliis videtur revelasse Filius quàm Apostolis quos misit ad prædicandum, utique quod illis revelavit. Quid autem prædicaverint, id est, quid illis Christus revelaverit, & hinc præscribam non aliter probari debere, nisi per eandem Ecclesiæ, quas ipsi Apostoli condididerunt, ipsi eis prædicando, tam viva voce, quàm per Epistolas postea. Constat proinde omnem doctrinam, quæ cum illis Ecclesiis Apostolicis matricibus & originalibus fidei conspicit, veritati deputandam; sine dubio tenentem quod Ecclesiæ ab Apostolis, Apostoli à Christo, Christus à Deo accepit: omnem verò doctrinam de mendacio præjudicandam, quæ sapiat contra veritatem Ecclesiarum, & Apostolorum, & Christi, & Dei. Incredibile est quod Apostoli aliquid absconderint de Dei verbo & Christi sacramento. Impossibile est quod omnes Ecclesiæ aliter acceperint quàm Apostoli tradiderunt, aut aliter intellexerint, eùm à Spiritu veritatis illuminentur & regantur, ut errare non possint in unam fidem conspirantes. Age nunc, ait Tertullianus, omnes erraverunt, deceptus sit & Apostolus de testimonio reddendo: nullam respexerit Spiritus Sanctus nisi eam in

Tertullian.
de do. pra.
scrip. lib.
ret. c. 21.

Ibidem cap.
21.

veritatem deduceres, ad hoc missus à Christo, ad hoc postularis de Patre, ut esset doctor veritatis: neglexeris officium Dei vilius, Christi vicarius, sine Ecclesiis aliter interim intelligere, aliter credere, quod ipse per Apostolos prædicabat: eequid verisimile est ut tot ac tante in unam fidem erraverint? Nullus inter multos eventus unus est. Exitus variasse debuerat error doctrinæ Ecclesiarum. Ceterum quod apud multos unum invenitur, non est erratum, sed traditum. Audeat ergo aliquis dicere illos errasse qui tradiderunt. Certissimum igitur Apostolorum testimonium, de quibus Christus dixit: *Et vos testimonium perhibebitis, quia ab initio mecum estis.* Testimonium perhibebitis Evangelii prædicatione per Judæam & mundum universum: vitæ sanctitate: laborum, persecutionum, martyrii etiam perpassione: *Absque Synagogis facient vos: sed venit hora ut omnis qui interficit vos, arbitretur obsequium se præstare Deo.* Contra eorum porro persecutiones Paraclitus Spiritus veritatis, quem ego mittam vobis à Patre, animos vestros roborabit & confirmabit.

De Sacramento Confirmationis opportunè hæc Dominicâ Sermo ad populum habebitur, quo quidem in Sacramento Spiritus Sanctus datur, testimonium perhibens de Christo; & ad hoc datur fidelibus ut ipsi etiam testimonium perhibeant. Spiritus Sanctus in sacramento Confirmationis datus testimonium de Christo perhibet, infusione gratiæ & donorum. *Cum venerit Paraclitus quem ego mittam vobis à Patre, ille testimonium perhibebit de me.* Sacramentum Confirmationis datur Fidelibus, ut Spiritu Sancto roborati Christo testimonium ipsi perhibeant, Fidem constantem profitendo, & pro ipsa, si opus sit, persecutiones & mortem etiam fortiter patiendi. *Et vos testimonium perhibebitis.*

I. Quomodo Deus non est, qui dat Spiritum San-

S. August. lib.
21. de Trinit.
Cap. 14.

lum? Imo quantus Deus est qui dat Deum? Neque enim aliquis Discipulorum Christi dedit Spiritum Sanctum. Orabant quippe ut veniret super eos quibus manus imponebant, non ipsi eum dabant. Quem morem in suis Præpæsitis etiam nunc servat Ecclesia. Igitur Spiritus Sanctus in Confirmatione datus testimonium perhibet de Christi Jesu divinitate. Idem Spiritus Sanctus per Confirmationis sacramentum Christianis datur, qui datus est Apostolis die Pentecostes... Gratia singularis in hoc sacramento confertur, gratia consummationis, gratia augmenti & roboris, gratia quæ perfecti Christiani sumus. (Lib. 2. Tract. de Sacramento Confirmationis, Cap. 3. Art. 1.) Gratia septem Donis Spiritus sancti cumulatâ, quæ ibidem exponuntur (Art. 3. totidem Paragraphis) scilicet Donis Sapientiæ, Intellectus, Consilii, Fortitudinis, Scientiæ, Pietatis, & Timoris Domini. Si vis nosse quia accepisti Spiritum Sanctum, interroga cor tuum: Ne forte Sacramentum habeat, & virtutem Sacramenti non habeas.

S. August.
Tract. 6. in
Eph. 1.
S. Ioan.

II. Christiani testimonium Christo reddere tenentur constanti fidei Professione, non solum in persecutionibus, sed in pace Ecclesiæ; non solum per verba, sed per bona opera, sine quibus fides mortua est, præcipue verò per fraternam caritatem. Hoc est mandatum ejus: Ut credamus in nomine Filii ejus Jesu Christi: & diligamus alterutrum, sicut mandatum dedit nobis. Et qui servat mandata ejus, in illo manet, & ipse in eo: & in hoc scimus quoniam manet in nobis de Spiritu quem dedit nobis. Interroga ergo cor tuum; si est ibi dilectio proximi, securus esto. Non potest esse dilectio sine Spiritu Dei: Nam Caritas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum Sanctum qui datus est nobis.

Rom. 5. 5.

Testimonium Christo ita reddere debent Christiani, ut nullis mundi tentationibus, erroribus, terroribus, amoribus ab ejus obsequio, & Christianæ fidei ac pietatis professione dimoveri valeant; ut nec eos seducat

mundus blandiens cupiditati; nec frangat mundus terrens infirmitatem. Hæc locutus sum vobis (inquit Christus (ut non scandalizemini. Christianum Dei verbo & Spiritu confirmatum, nec cupiditas, nec timor, quæ duæ sunt peccati januæ; nec blanditiæ, nec persecutiones, nec mores sæculi, aut hominum mundo servientium exempla, consilia, judicia, oblocutiones, irrisiones, opprobria, persecutiones, in peccatum impellere possunt. Pax multa diligentibus legem tuam, & non est illis scandalum. Merito itaque promisso Discipulis suis Spiritu Sancto, quo in eis operante fierent testes ejus, subjunxit: Hæc locutus sum vobis, ut non scandalizemini. Cum enim caritas Dei diffunditur in cordibus nostris per Spiritum Sanctum qui datus est nobis, fit pax multa diligentibus legem Dei, ut non sit illis scandalum.

Psal. 117. 16.
S. August.
Tract. 91. in
Joanem.

Testimonium Christo reddere debent Christiani, coram mundo non erubescendo de professione Christianæ pietatis, de severiore Evangelicæ Disciplinæ observantia, de Christi Cruce. Id significat impressio signi Crucis in fronte confirmandorum facta. Perfecisti eis qui sperant in te in conspectu filiorum hominum. Vide Lib. 2. Tract. de Sacramento Confirmationis, Cap. 6. de Ceremoniis istius Sacramenti n. 3. Ideo Spiritum Sanctum Apostolis suis testibus promissit Christus, quo roborati, non erubescerent coram Judæis prædicando & profitendo Evangelium Christi, etiam si de Synagogis ejiciendi essent. Absque Synagogis facient vos. Accepto quippe Spiritu Sancto, similes illis non fuere de quibus S. Joannes scribit: Veruntamen & ex Principibus multis crederunt in eum: sed propter Phariseos non confitebantur, ut ei Synagoga non ejicerentur. Dillexerunt enim in gloriam hominum magis quam gloriam Dei. Crederunt ergo in eum, sed non sic quomodo eos volebat credere, qui dicebat: Quomodo vos potestis credere, qui gloriam ab invicem accipitis: & gloriam

Psal. 101.

Joan. 12. 41.
23.

Joan. 5. 44.

qua à solo Deo est, non quaritis? Discipulis ergo sic in eum credentibus ut impleti Spiritu Sancto, non sint de numero eorum, qui ignorantes Dei iustitiam, & suam volentes constituere, iustitiæ Dei non sunt subiecti; nec de illorum, de quibus dictum est, *Dixerunt gloriam hominum magis quam Dei*: illa congruit Prophetia, quæ de ipsis invenitur impleta, *Domine in lumine vultus tui ambulabunt, & in nomine tuo exultabunt tota die, & in iustitiis tuis exaltabuntur*: quoniam gloria virtutis eorum tu es: Merito eis dicitur: *Ab sine Synagogis facient vos*: illi scilicet qui zelum Dei habent, sed non secundum scientiam: propter quod ignorantes Dei iustitiam, & suam volentes constituere, eos expellunt qui non in sua, sed in Dei iustitia exaltantur, nec expulsi ab hominibus erubescunt, quoniam gloria virtutis eorum ipse est.

Christo denique testimonium reddere debet Christianus, quævis adversa & dura patienter & æquo animo propter illum patiendo, ne animo iniquo bona deferat, per quæ ad meliora perveniat. Id significat alapa levis inlicitio ab Episcopo confirmante, de qua legendum Caput de Confirmationis ceremoniis, n. 4. Ad huiusmodi testimonium Christo perhibendum ut parati essent Discipuli virtute Spiritus Sancti ex alto indui & roborati, ait illis: *Sed venit hora, & nunc est, ut omnis qui interficit vos arbitretur obsequium se prestare Deo*. E Synagogis vos ejicient, sed nolite solitudinem formidare: separati quippe à congregatione eorum, tam multos in nomine meo congregabitis, ut illi motuentes ne Templum quod erat apud eos, & omnia Legis veteris sacramenta deferantur, interficiant vos, sic fundentes sanguinem vestrum, ut Deo se prestare arbitrentur obsequium. *Venit hora, & nunc est*. Totum vitæ præsentis tempus, hora est mundi: Hora verò electorum, æternitatis. Toto vitæ hujus tempore persecutiones imminet Dei servis, *Omnes qui piè volunt*

Rom. 16. 3.

Ps. 116. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

2. Tim. 3. 12.

vivere in Christo Jesu, persecutionem patientur. Mundus justos odit ob morum dissimilitudinem; & quia sermonibus, operibusque suis mundi errores pravæque consuetudines reprehendunt. *Circumveniamus justum*, Sap. 7. 12. inquit mundus, quoniam contrarius est operibus nostris, & improperat nobis peccata legis, & diffamat in nos peccata discipline nostræ. Gravis est nobis etiam ad videndum, quoniam dissimilis est alius vita illius, & immutata sunt via ejus. Tanquam nugaces estimati sumus ab illo, & abstinet se à viis nostris tanquam ab immunditiis, & præfert novissima iustorum. Hinc *Christus Discipulis suis ait: Si de mundo fuissetis, mundus quod suum erat diligeret: quia vero de mundo non estis, sed ego elegeri vos de mundo, propterea odit vos mundus.*

DOMINICA PENTECOSTES.

Repleti sunt omnes Spiritu Sancto. Act. 13. 4.

IN Actis Apostolorum legitur, cum S. Paulus venisset Ephesum, & Christianos quosdam invenisset, eis dixisse: *Si Spiritum Sanctum accepistis credentes*, Qui responderunt: *Sed neque si Spiritus Sanctus est, audivimus*. Vereor ne idem nobis contingat, si maximam partem illorum interrogemus, qui Christiano nomine gloriantur. Hoc malum ut ab animabus vestris avertam, Auditores, hac in concione nomina, attributa, & effectus Spiritus Sancti vobis explicabo, ut cognoscatis excellentiam Doni quod Christus hodie Ecclesie suæ tribuit. 1. Dispositiones exponam necessarias ut Spiritum Sanctum accipiat.

I. Varia Spiritus Sancti nomina ab ejus operationibus sumpta. . . Spiritus Sanctus Donum Patris & Filii. Datur nobis ut nos vitæ gratiæ vivificet atque